

VOZKA

Ročník XXV | zima 2024

Magazín o životě
a pro život
na vozíku

ROZHOVOR

MARIE
BÁNOVÁ

DRŽITELKA
TITULU SENIOR
ROKU 2024
V OSTRAVĚ

**KDYŽ POCIT
ZODPOVĚDNOSTI
A SOUNÁLEŽITOSTI
S KOLEGY PŘEVÁŽÍ
NAD LENOSTÍ**

Jsme schopni navrhnout a realizovat úpravu vozidla dle přání majitele tak, aby nastupování, ovládání a používání bylo nejen maximálně bezpečné, ale i pohodlné. Samozřejmostí je pro nás instalace originálních dílů předních světových výrobců v kombinaci s našimi vlastními prověřenými systémy, které v praxi neustále zdokonalujeme již od roku 1998.

Kompletní úpravy automobilů pro tělesně postižené,
odvoz vozidla k úpravě a zpět je v případě zájmu zajišťován
vlastním odtahovým speciálem

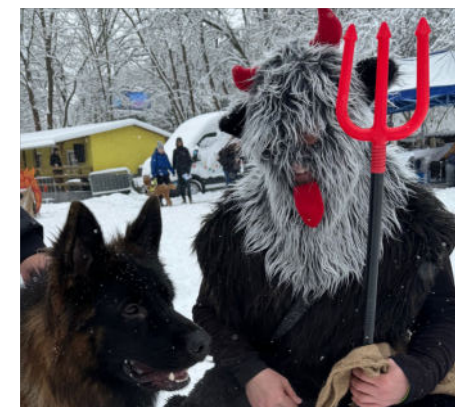
26 let profesionální práce v oboru

CO V ČÍSLE NAJDETE

6–11

GALERIE
Triantafyllos Iliadis
Řecký malíř ústy
(red)

16–17

OHLÉDNUTÍ
Mikulášská v organizaci Helpes:
Pamlsky, soutěže a radost z pohybu
Helpes, (red)

PF 2025

20–21

SOCIÁLNÍ SLUŽBY
Centrum Kaňka pomáhá v Táboře
a širokém okolí
Centrum Kaňka

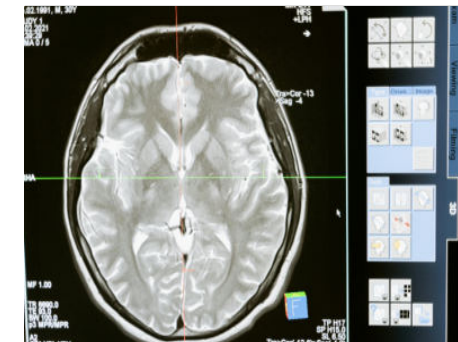
36–37

PRŮVODCE
Nebojte se říct si o pomoc
Publikace Olomouckého kraje
olkraj.cz

40–41

PŘEDSTAVUJEME
Adam Kratochvíl: Potřebuji se
pořád posouvat vpřed...
Barbora Fischerová, (red)

44–47

CÉVNÍ MOZKOVÁ PŘÍHODA
III. díl seriálu o rekonvalescenci
po CMP
Zuzana Bárová

Magazín o životě a pro život na vozíku

Ročník XXVI.
Vychází čtvrtletně online
www.vozka.org

Vydává
Ostravská organizace vozíčkářů, spolek,
Horymírova 3054/121,
700 30 Ostrava-Zábřeh
IČO: 66933579
www.vozickari-ostava.cz

REDAKCE

Šéfredaktor, editor, grafika, web, inzerce
Pavel Plohák, sefredaktor@vozka.org,
737 238 933

Administrativní spolupráce

Marie Báňová

Registrace

MK ČR E 12818

Facebook

<https://www.facebook.com/magazinvozka>

FINANČNÍ PODPORA

Statutární město Ostrava,
Ministerstvo zdravotnictví,
Nakladatelství UMUN aj.

Články nemusí být shodné s názory
redakce a vydavatele. Zařazování
příspěvků je na rozhodnutí redakce.
Redakce si vyhrazuje právo na úpravu
příspěvků.

Foto na titulní straně: (red)

KUKÁTKO

Noc důstojnosti
upozorní na situaci
lidí s postižením

V úterý 7. ledna 2025 proběhne v České republice třetí ročník pietní akce Noc důstojnosti, která upozorňuje na situaci lidí s postižením. Záštitu převzal veřejný ochránce práv. Do akce se zapojilo již 30 organizací a pieta proběhne v několika městech. Hlavním cílem akce je upozornit na to, že lidé s postižením jsou často izolováni a opomíjeni, žijí běžně v ústavech v nedůstojných podmínkách bez zájmu okolí. Pieta připomíná tragický případ Doroty Šandorové, klientky jindřichohradeckého domova pro lidi s postižením, kterou její pečovatelský tým znevýhodněním zemřela v důsledku nevhodně nastaveného systému sociální péče, který upřednostňuje služby ústavního typu a nevhodně reaguje na náročné projevy chování klientů.

V Praze proběhne pietní akce od 17 hodin před budovou MPSV a bude spojena s happeningem „Aby tady nechyběli“. Hlavními aktéry budou lidé s intelektovým postižením a lidský řetěz z účastníků akce spolu s osvětlenými symboly siluet „zmizelých“, který dojde od metra k budově MPSV, kde se odehraje pieta za Dorotu Š. u její fotografie a lucerny.

Sebeobhájci a rodiče dětí s postižením se sami vyjadří k důstojnému životu ve společnosti. Na akci je tradičně zván ministr práce a sociálních věcí M. Jurečka, vládní zmocněnkyně pro lidská práva K. Laurenčíková, zástupce ombudsmana A. V. Schorm, členové poslanecké sněmovny, A. Šabatová a vedoucí katedry Sociální práce FF UK M. Zajacová.

„Náš výzkum ukázal, že na úrovni státu i krajů stále chybí plány deinstytucionalizace, které by odpovídaly požadavkům Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Je čas přejít od slov k činům a vybudovat takové služby, které lidem s postižením umožní žít nezávisle a aktivně se zapojit do společnosti.“ říká Vít Alexander Schorm.

Fortuna otevírá
fanouškovské VIP sektory
pro vozíčkáře

Sázková kancelář Fortuna je tradičním partnerem nejlepších sportovních klubů, už od prvních počátků ale podporuje také lidi s postižením. Za připomenutí stojí Centrum Paraple, dnes je společností generálním partnerem spolku ALSA, který pomáhá pacientům s nevyléčitelnou ALS. A během podzimu Fortuna rozjíždí další aktivitu. Pod heslem „Fandíme všichni“ ve vybraných fotbalových a hokejových arénách představí VIP sektory pro vozíčkáře, kde si všichni mohou užít nejen sledování zápasu, ale také nadstandardní péči.

Cílem je nejenom vytvořit lepší komfort pro stávající fanáky, ale ukázat i těm novým, že návštěva utkání rozhodně stojí za to.

Postupně budou otevřeny hokejové sektory v Praze na Spartě a v Liberci, ty fotbalové pak u Bohemians Praha 1905 a samozřejmě na Slavii ve Fortuna Areně. Chybět nebudou ani zápasy české fotbalové reprezentace.

„Reprezentativní prostory VIP jsou dnes nedílnou součástí každé moderní arény, na handicapované fanoušky se ale občas trochu zapomíná. Na stadionech sice mají svůj prostor, faktem ale je, že právě oni musí kvůli návštěvě zápasu vynaložit nejvyšší úsilí. Zároveň jsou často těmi nejvěrnějšími fanoušky. Proto jsme se rozhodli jim návštěvu zápasu maximálně ulehčit, vytvořit pro ně zázemí s veškerým servisem a občerstvením po vzoru VIP, aby pro ně fandění bylo tím pravým a jedinečným zážitkem. A třeba i proto, aby ztratili ostych a na fotbal nebo hokej opravdu vyrazili,“ uvedl Marek Janoušek, manažer sponzoringu sázkové kanceláře Fortuna.

Veškeré informace o projektu jsou k dispozici na tomto webu. Každý, kdo má zájem, tady může vyplnit jednoduchý formulář. Na základě toho se s ním spojí člověk z Fortuny, aby domluvil detaily a nabídl cokoliv dalšího včetně zajištění dopravy.

Jihočeši si oblíbili telemedicínu

Od srpna letošního roku mohou obyvatelé Jihočeského kraje využívat inovativní službu Jihočeská pohotovost, která jim umožňuje zdarma konzultovat zdravotní problémy s praktickým lékařem nebo pediatrem kdykoliv, ve dne i v noci. Tento průlomový projekt, první svého druhu v České republice, přináší telemedicínu přímo do jihočeských domácností díky aplikaci [Meddi app](#). S aplikací se mohli seznámit 28. listopadu v Kongresovém centru také účastníci [konference INSPO](#) o technologiích pro osoby se specifickými potřebami.

„Po pouhých třech měsících provozu jsme nadšeni, jak rychle si Jihočeši tuto službu a především aplikaci Meddi app osvojili,“ říká Jiří Pecina, zakladatel a ředitel společnosti Meddi hub, která projekt realizuje. Do služby Jihočeská pohotovost se již zaregistrovalo téměř 20 000 obyvatel, z nichž 3 500 využilo možnost konzultace s lékařem přes aplikaci Meddi app. Třetina (29,57 %) konzultací se týkala dětí a bylo vystaveno celkem 966 eReceptů.

Díky efektivnímu systému aplikace Meddi app čekají pacienti na spojení s lékařem v průměru 3 minuty, přestože garantovaná doba je až 30 minut.

„Telemedicina v aplikaci Meddi app pomohla lidem v případech, kdy potřebovali konkrétní zdravotní situaci co nejdříve konzultovat s lékařem. Často pak nemuseli cestovat dlouhé vzdálenosti na nejbližší pohotovost. Ulehčila také práci přetíženým lékařům na pohotovostech,“ vysvětluje Jiří Pecina.

Žena se díky
ombudsmanovi dočkala
invalidního důchodu
a doplatku 653 tisíc korun

Stěžovatelka požádala ombudsmana, aby jí pomohl získat invalidní důchod. Marně o něj dvakrát žádala. Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) ho totiž ženě nepřiznala, přestože uznala, že je invalidní. ČSSZ namítala, že nezískala dobu důchodového pojištění potřebnou pro nárok na důchod. Díky zásahu ombudsmana se žena nakonec invalidního důchodu dočkala.

Žena si stěžovala, že se jí nedaří získat invalidní důchod. Když si zkusila požádat o důchod podruhé, místo očekávaného příjmu se dočkala snížení invalidity z III. stupně na I. Nesouhlasila s tím, že tak posudkový lékař vyhodnotil její zdravotní stav.

„Měl jsem pochybnosti o správnosti hodnocení potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod i o přesvědčivosti snížení stupně invalidity,“ vysvětlil ombudsman Stanislav Křeček, proč zahájil šetření.

Invalidní důchod může získat jen ten, kdo je uznán invalidním a zároveň získá dostatečnou dobu důchodového pojištění. Nabyde ji hlavně tak, že si vydělává práci jako zaměstnanec nebo podnikatel.

Ombudsman zjistil, že ČSSZ pochybila až při vyřizování druhé žádosti o přiznání invalidního důchodu. Když posuzovala nárok na invalidní důchod poprvé v roce 2007, správně vyhodnotila, že ženě chybí potřebná doba pojištění alespoň 5 let v 10letém období před vznikem invalidity. Od roku 2010 ale platí alternativní podmínka pro pojištěnce starší 38 let. Ta říká, že potřebnou dobu pojištění může pojištěnec starší 38 let získat i ve 20letém období před vznikem invalidity, pokud získá alespoň 10 let pojištění. A to žena splnila. Ombudsman proto upozornil ČSSZ, že u stěžovatelky nesprávně v roce 2022 hodnotila podmínku získání potřebné doby pojištění.

„Na základě mého upozornění hodnotila ČSSZ splnění podmínky potřebné doby pojištění ve 20letém období před vznikem invalidity. Zjistila, že v tomto období žena získala více jak 10 let doby pojištění. Splnila tak podmínky nároku na invalidní důchod,“ uvedl ombudsman.

Žena se tak dočkala důchodu. ČSSZ jej stanovila v mimořádné výši, protože žena získala více jak 15 let doby pojištění z výdělečné činnosti. Žena se dočkala také doplatku 653 461 Kč za 5 let nazpět ode dne podání druhé žádosti o důchod.

Francouzská technologie
Aladin umí předpovědět pád.
Koupí ji český Linet

Největší evropský dodavatel zdravotnických lůžek společnost Linet posiluje. Ovládl francouzského výrobce ergonomického nábytku a chytré technologie pro prevenci pádů společnost Domalys. Prvním sídlem společnosti Linet byl v roce 1990 rozpadlý kravín plný železného šrotu v Želevecích nedaleko Slaného. Areál byl už tak zchátralý, že nemohl sloužit pro chov skotu, a když ho viděli první investoři, raději utekli. Od té doby však výrobce zdravotnických lůžek Linet jen roste a dnes je suverénní evropskou jedničkou na trhu nemocničních a pečovatelských lůžek, globálně mu patří čtvrtá pozice. A investory nehledá – naopak, v posledních letech evropské i světové firmy nakupuje. Tou nejnovější transakcí je francouzská společnost Domalys – výrobce ergonomického nábytku a související chytré technologie pro prevenci pádů. Díky ní Linet rozšíří svou nabídku jak pro nemocnice, tak pro oblast sociální péče včetně té domácí.

„Možnost získat společnost Domalys se objevila relativně nedávno a jsem velmi rád, že náš akviziční tým odvedl skvělou práci. Jsem si jistý, že jejich výrobky vhodně rozšíří naši nabídku,“ říká k tomu výkonný ředitel Linet Group Tomáš Kolář.

Společnost Domalys vymýšlí a uvádí na trh inovativní řešení prevence pádů a ergonomický nábytek. Její stěžejní high-tech řešení Aladin, které zabráňuje pádům a detekuje je, už funguje ve více než 6000 pečovatelských domech a univerzitních nemocnicích ve Francii. Toto řešení získalo ocenění v kategorii inteligentních domácností na prestižním veletrhu CES v Las Vegas v roce 2019.

Národní cenu za architekturu získala lávka
HolKa

Je to velká věc pro obyvatele dvou čtvrtí, potažmo celou Prahu, myslí si autoři lávky HolKa spojující dva břehy Vltavy a čerství laureáti Národní ceny za architekturu 2024. „Ocenění nás samozřejmě těší. Ale ještě víc jsme rádi, že si stavbu vzali lidé i město za svou,“ říkají Petr Tej a Marek Blank k projektu, který navrhovali pro pěší, cyklisty i vozíčkáře. Lávka se vine nad korytem Vltavy v šířce 38 metrů mezi Karlínem a Štvanicí a 149 metrů mezi Štvanicí a Holešovicemi. Firma Skanska ji vybudovala za tři sta milionů korun a má vydržet bez údržby 200 let. Záměrem metropole bylo propojit rychle rostoucí pražskou čtvrť Karlín a Holešovice. Most je netradiční, jednak svým zakřivením a pak také odbočením na rekreační oblast na ostrově Štvanice. Lávka je konstruovaná tak, aby byla výš než tisíciletá voda.

Triantafyllos Iliadis maluje obrazy, které září oceánem barev Řecka

Triantafyllos Iliadis se narodil v roce 1950 v řeckém městě Peteino Xanthi prostým farmářským rodičům. Narodil se s vážnou malformací rukou a jedné nohy. Od útlého věku začal malovat ústy. Malování mu dodalo nejen životní optimismus, který ho dosud neopustil, ale také radost ze života, jež se nádherným způsobem zobrazovala v jeho díle. Triantafyllovy obrazy se líbily už od samého počátku jeho malířského života. Veřejnost, kolegové a další umělci mu vyjadřovali svůj obdiv na mnoha výstavách a kulturních akcích.

zosp.gr, www.triantafillos-il.com | archiv autora

V roce 1967, poté, co se již vážně ponořil do malby, se umělec dostal do přímého kontaktu s Celosvětovým sdružením malířů malujících ústy a nohama, které má sídlo v Lichtenštejnsku. V roce 1970 se stává členem sdružení a od té doby maluje pod jeho záštitou. Toto sdružení, známé také pod zkratkou VDMFK, pořádá výstavy děl umělců, kteří malují ústy nebo nohama. V průběhu let se sdružení rozrostlo v celosvětovou asociaci. V současné době jsou reprodukována díla umělců distribuována ve 45 zemích. Krásné motivy děl malířů používá k tisku pohlednic, kalendářů a dalších předmětů. VDMFK tak umělce finančně podporuje.

Triantafyllos Iliadis se zúčastnil mnoha samostatných i skupinových výstav nejen v Řecku, ale rovněž v zahraničí. Jeho obrazy jsou tak oceňovány po celém světě. V prosinci 1994 byl přijat ekumenickým patriarchou, Jeho Svatostí Bartholomeosem, který ho se svým týmem sledoval při práci (viz foto).

„V květnu 1996 zorganizovala Senior School a obec Thermi v rámci kulturních hlavních měst Evropy čestnou akci pro umělce, na které byla po dobu čtyř dnů vystavena také moje díla,“ říká Triantafyllos. „Zúčastnil jsem se také skupinové výstavy ve Vídni v roce

1997, jež se pořádala na oslavu 40. výročí VDMFK. A v dubnu 2007 jsem se opět zúčastnil oslav ve Vídni, tentokrát 50. výročí tohoto celosvětového sdružení.“

V srpnu 1997 Triantafyllos Iliadis – na pozvání pana F. Amoiridise, sta-

rosty města Xanthi – představil samostatnou výstavu svých děl během inaugurace generálního tajemníka Ministerstva Makedonie, pana X. Manolia. „Výstavu zhlédlo více než 20 000 návštěvníků a ohlas byl neskutečný,“ vzpomíná Triantafyllos.

V září následovala další samostatná výstava pod záštitou Organizace evropských kapitolů v Soluni, kterou sledovaly obrovské davy diváků, včetně řeckých a zahraničních poslanců parlamentu, mezi nimi i tehdejšího tureckého předsedy pro lidská práva Akina Berdala.

V dubnu 1998 se Iliadis zúčastnil panhelénské skupinové výstavy v Athénách. Tam byla jeho práce oceněna mnoha pochvalnými komentáři v médiích. V prosinci 1998 byl Iliadis oceněn za svou práci Athénskou akademií.

„Každé ocenění nebo vyznamenání mě naplňuje radostí, protože se mnou je uznávána žízeň po životě všech postižených lidí,“ uvádí Triantafyllos Iliadis.

„Náš svět – celá naše civilizace – byla stvořena pro bytosti se dvěma rukama. Vezmeme si například jednoduchou knoflíkovou dírkou: aby bylo možné protáhnout jí knoflík, je třeba použít dvě ruce. Představte si teď hloubku problémů, které jsem musel překonat, když jsem se narodil bez těchto dvou rukou. Má vůle a přání však byly mocné. Jak rostla má tvůrčí síla, rostla také moje sebedůvěra. To mi zase umožnilo soustředit se na kreativitu a smířit se s mou fyzickou odlišností,“ říká Triantafyllos.

„V současnosti maluji ‚v nadvládném tempu‘ a s nekonečnou vášní neustále prosazuji své výrazové metody. Chci, aby mé vzory a kombinace barev nezpůsobily na lidi nepříjemně, ale aby je naplnily pocity sladké nos-

tagie. Stále si přeji, aby moje díla oslovila lidi po celém světě.“

Maro Nikaki, sólistka Národní athénské Opera Room k Triantafyllovým obrazům říká:

„Úžasné dílo s věrnými barvami, šarmem a osvětlením, bez přehánění života a připisování přírody – nádherné barvy Řecka. Děkuji umělci za to, že mi dal příležitost obdivovat jeho díla a zahrát mě na duši.“

„Fantastické. Zázrak, který jsem viděl na vlastní oči. Prostá gratulace nestačí k vyjádření mého obdivu. Děkuji autorovi za to, že svůj talent věnuje nejen řeckému lidu, ale vlastně všem milovníkům krásy a umění z celého světa,“ ocenil autorovo dílo Dimitris Bey, bývalý starosta Athén.

Nakladatelství UMŮN: Nad Školou 1289, 463 11 Liberec 30, tel.: 485 161 712,
umun@umun.cz, www.umun.cz

Tým ParaCENTRA Fenix, (red) | Foto: archiv ParaCentra Fenix

Před 20 lety se začala psát historie **ParaCENTRA Fenix**

Oslavy letošních 20 let doprovází všechny významné projekty organizace. Samotnému logu Fenixu přibyla elegantní dvojka, která od začátku roku 2024 dává všem na zřetel, že ParaCENTRUM Fenix pomáhá již dvě desetiletí.
Kdy to ale vlastně všechno začalo?

Sal se 26. říjen roku 2004 a občanské sdružení Fenix zasedlo k ustanovující schůzi. Ta se tehdy v ulici Netroufalky usnesla na ustanovení rady sdružení ve složení: Lubomír Krejčí, Vojtěch Vašíček, Luděk Benada, Lumír Konečný a Jana Tesařová. Předsednictvo tvořili předseda Lubomír Krejčí, místopředseda Luděk Benada a hospodář Jana Tesařová. V revizní komisi zasedaly Věra Kalousková, Renata Halamíčková a Lia Frantalová (Vašíčková).

Mezi hlavními body činnosti tehdejšího nového centra můžeme najít rehabilitace, přednáškovou a osvětovou činnost, rekondiční a rekvalifikační kurzy, zabezpečující materiální pomoc pro překlenování tíživé finanční situace osobám po úrazu páteře a řadu dalších.

Roky plynuly a mnoho z počátečních výzev se postupně dařilo uskutěčňovat. Přibývaly služby a rozrůstal se počet klientů. Přicházeli noví zaměstnanci, podporovatelé a přátelé. Za současnou podobu dnes již zapsaného spolku ParaCENTRUM Fenix můžeme vidět mnoho aktivních lidí, kteří se alespoň na chvíli svým způsobem zaplali do jeho historie.

ParaCENTRUM Fenix děkuje všem, kteří v posledních 20 letech přispěli k utváření skvělého projektu, jakým Fenix díky těmto lidem může nadále být. Snad Fenix v budoucnu připíše do svého loga trojku, čtyřku, pětku a další.

Dnes je **ParaCENTRUM Fenix** jediným centrem komplexní péče pro osoby se získaným poškozením míchy na Moravě a díky celému týmu s mottem „Roztácíme život naplno!“ je průvodcem na cestě k aktivnímu a plnohodnotnému životu.

Lidem po poškození míchy a jejich blízkým nabízí **komplexní zdravotní a sociální služby**. Jejich cílem je to, aby v rámci svého handicapu byli co nejvíce soběstační a dokázali se aktivně zapojit do běžného života.

Sociální rehabilitace je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných činností alternativním způsobem a poskytováním podpory a informací. Služba je poskytována osobám starším 15 let převážně po poškození míchy, ambulantní, popřípadě terénní formou.

Cvičení a fyzioterapie podporuje klienty po poškození míchy při návratu do běžného života: od cvičení a poradenství s fyzioterapeutem přes samostatné cvičení na přístrojích až po pravidelné využívání posilovny našeho centra.

Služba **osobní asistence** pomáhá lidem, kteří ke každodennímu živo-

tu potřebují dopomoc druhé osoby, aby mohli žít co nejvíce podle svých představ, vyhnout se ústavní péči, setrvat v zaměstnání, pokračovat ve studiu nebo třeba nadále fungovat jako rodiče, prarodiče a kamarádi.

Službu ParaCENTRUM Fenix poskytuje především osobám s tělesným postižením od 15 let a seniorům. Funguje 24 hodin denně, 7 dní v týdnu a podle aktuálních personálních kapacit. Služba je zpoplatněna hodinovou sazbou na základě aktuálně platného a zveřejněného **ceníku**.

S **ergoterapií** klient zvládne sebeobsahu, rozvine vlastní soběstačnost a rozšíří si škálu práce i volnočasových aktivit. Jeho spolupráce s ergoterapeutem a instruktorem soběstačnosti v kombinaci se správnými kompenzačními pomůckami podporuje zvládnání každodenních fyzických i psychických obtíží.

Pokud klient potřebuje **přepřevít** k lékaři, na úřad, za kulturou nebo kamkoliv jinde, může využít bezbariérově upravená vozidla ParaCENTRA Fenix. Převážku poskytuje spolek v Brně a jeho blízkém okolí.

Řešíte aktuálně otázku **bezbariérového bydlení** v Brně? Rekonstruujete svůj současný byt a nevíte, kam složit hlavu? Pak můžete využít možnost přechodného ubytování v bezbariérovém bytu 3+1 na ulici Kosmonautů. Společně s pečující osobou vám bude plně k dispozici až na šest měsíců.

V případě, že zrovna testujete, která **kompenzační pomůcka** vám sedne, nebo se potýkáte s poruchou stávajících, čekáte na zhotovení pomůcky na míru, popř. využijete pomůcku pouze krátkodobě, můžete si ji **vypůjčit** na celé tři měsíce.

Chcete zvládat co nejvíce věcí sami a nespolehat na pomoc druhých? Pak je právě pro vás určena ergoterapie s **instruktorem soběstačnosti**. Tato služba vás naučí být co nejvíce soběstačný v běžném životě. Zvládnete se tak v rámci svých možností samostatně obsloužit a obstarat vše potřebné.

Každý rok organizujeme pro naše klienty a jejich rodiny **rekondiční pobyty** v některém z bezbariérových středisek ČR. Pobyt zahrnuje sportovní a společenské aktivity, vzdělávací workshopy a poradenství.

Program je určený jak pro klienty, kteří rozvíjejí tělo a vyplňují soběstačnost, tak pro pečující osoby, jež se účastní skupinového cvičení, poradenství, nácviků přesunů a relaxace. Navíc je připravena zábava i pro jejich děti – hry, rukodělné dílničky a jiná dobrodružství včetně opékání špekáčků za tónů kytary. Cílem pobytu je ukázat, že i lidé s handicapem mohou společně s rodinou cestovat bez omezení.

ParaCENTRUM Fenix ve spolupráci s Českou federací potravinových bank nabízí pro své klienty trvanlivé potraviny, drogistické zboží, pečivo, ovoce a zeleninu.

Díky společenským, sportovním a vzdělávacím akcím šíří ParaCENTRUM Fenix osvětu a prevenci. Zapojte se s námi do zvyšování povědomí o životě na vozíku ve všech jeho radostech i starostech, a to v projektech: Roztácíme, HandMedia, Ples pro Fenix, Stop úrazům, Roztoč kola, Knoflík spojuje, The Curling Stones nebo Dražba pro Fenix. Čtenáři VOZKY už by měli tyto projekty znát. Více aktuálních informací najdete [zde](#).

Z osvětové akce – preventivního programu Stop úrazům

Fyzioterapie: rekondiční pobyt na Březejci

Ples pro Fenix

Mikuláš s anděly a čertem přišel s nadílkou za svými čtyřnohými kamarády do areálu Helppes

Tradiční akce – snad jediná svého druhu v republice –, na kterou se těšili nejen pejskové, ale i jejich páničci, se konala 7. 12. ve výcvikovém areálu organizace Helppes. A opět nabídla účastníkům den plný zajímavých soutěží a voňavých odměn. Kdo nesoutěžil, užil si plno legrace a obdivuhodných sportovních výkonů. Vždyť pohyb pesjci milují, obzvláště v zimě, kdy se mohou snadno zahrát.

Helppes, (red) | Foto: archiv Helppes

Obecně prospěšná společnost Helppes – Centrum výcviku psů pro postižené už 21 let pořádá pro psy a jejich páničky zábavnou mikulášskou nadílkou se zajímavými soutěžemi, ve kterých mohou pejskové ukázat, co se naučili, a za to získat pochutiny, které mají rádi.

Pejsci přivítali Mikuláše s anděly a čertem ve výcvikovém areálu organizace v Praze-Motole nadšeným štěkotem, jako by tušili, že se jim dostane lahodné odměny ještě před samotnými soutěžemi. A tak se všichni hodní i zlobiví pejsci dočkali dárečků, ale předtím museli zaštekát básničku, zavýt písničku nebo ukázat nějaký zajímavý kousek, který se naučili. A pak už se šlo soutěžit.

V pěti disciplínách soutěžního bloku se utkali zdraví pejsci se svými páničky spolu s majiteli psů asistenčních nebo vodících. Některé soutěže probíhaly na invalidním vozíku, jiné museli soutěžící absolvovat se zakrytými očima či ušima. Zdraví účastníci tak na vlastní kůži okusili, jaké je soužití člověka s handicapem a jeho čtyřnohým pomocníkem. Pejsci museli prokázat nejen úroveň poslušnosti a sebeovládání, ale také šikovnosti, která je při nečekaných situacích v běžném životě tak potřebná. Páničky zase museli ukázat svou autoritu a schopnost motivovat psiho pomocníka k plnění úkolů. Soutěžící s handicapem předvedli své neobyčejné dovednosti a precizní souhru se svým čtyřnohým společníkem.

Zlatým hřebem soutěžního dne byl tradiční aport buřta, při němž má pejssek za úkol přinést svému psovodovi neporušenou pochoutku.

Celkovým vítězem se stala labradorská retrieverka, asistenční fena Beta z Krásné stráně s paničkou Annou, která trpí posttraumatickou stresovou poruchou. Anička s Beatou vyhrály pětiboj i disciplínu aport buřta. Na druhém místě v pětiboji se umístil

zlatý retriever Seabiscuit of Clear Passion s paničkou Natálií a na třetím pak finský laponský pes Jesinka s paničkou Pavlou.

Benefiční akcí už po několikáté provázal moderátor Mirek Konvalina v roli Mikuláše. Vítězek z dobrovolného vstupného míří na projekt výchovy a výcviku asistenčních a signálních psů pro lidi s handicapem „Pomoc přichází na čtyřech tlapkách“.

Adventní sbírky z nadace

Pom zte nám v naší cestě
za plněním dětských snů

Hlavním cílem Nadace Jedličkova ústavu je maximálně podporovat mladé lidi se zdravotním postižením v samostatnosti, aby mohli vést co nejvíce plnohodnotný život. Pomáháme s integrací do společnosti s cílem zamezit sociální izolaci. Nadace Jedličkova ústavu pomáhá díky svým dárcům, partnerům a podporovatelům. Dovolte nám představit několik příběhů našich klientů. Ti se na nás obrátili s žádostí o pomoc. Budeme moc rádi, pokud nám pomůžete splnit některé z níže uvedených přání.

Nadace Jedličkova ústavu

Tomášek: osobní asistence a tábory

Tomášek je žák Jedličkova ústavu a narodil se s dětskou mozkovou obrnou. I přesto je to pozitivní kluk, který rád hraje šachy, fandí sportu (nejvíce házené) a mezi jeho nejoblíbenější jídla patří pečené kuře a buchtičky s krémem.

Ve svých 11 letech by se rád trochu osamostatnil a zažil něco nového. A protože je zvědavý, přihlásil se na příměstský tábor od ČVUT. Ten je sice pro zdravé děti, ale organizátoři tábora vyšli Tomáškově vstříc a přizpůsobí mu program.

Stejně skvěle se k němu zachovali na koňském táboře, který si také vybral a moc rád by se ho zúčastnil.

Na obě akce je nutné zajistit Tomáškově osobní asistenci, což je spolu s platbou za tábory velký zásah do rodinného rozpočtu. Rádi bychom Tomáškově přispěli částkou 30 000 Kč. Pomůžete nám?

Chci poslat Tomáška
na tábor

Janybek: nový vozík

Janybekovi bude je 12 let, pochází z Kyrgyzstánu, ale už 4 roky žije v Praze. Od narození žije s dětskou mozkovou obrnou a pohybuje se na vozíku, přesto je plný energie, radosti a chuti objevovat svět. Je zákem Jedličkova ústavu, kde našel nejen vzdělání, ale i spoustu přátel. Ve škole ho nejvíce baví tvoření v dílně, kde vyrábí různé výrobky a nechává pracovat svou fantazii. Ale jeho opravdovou vášní je fotbal – i když si ho nemůže zahrát, o to víc si užívá fandění svému oblíbenému týmu. Když zrovna nesleduje zápasy, rád hraje online hry, poslouchá hudbu nebo vyráží ven do přírody.

Stávající vozík je pro Janybeka již nevyhovující a tak potřebuje nový, aby mohl zůstat i nadále aktivní a objevovat svět kolem sebe. Rádi bychom mu přispěli 25 000 Kč, a proto se na vás obrácíme s prosbou o pomoc.

Chci přispět Janybekovi
k větší mobilitě

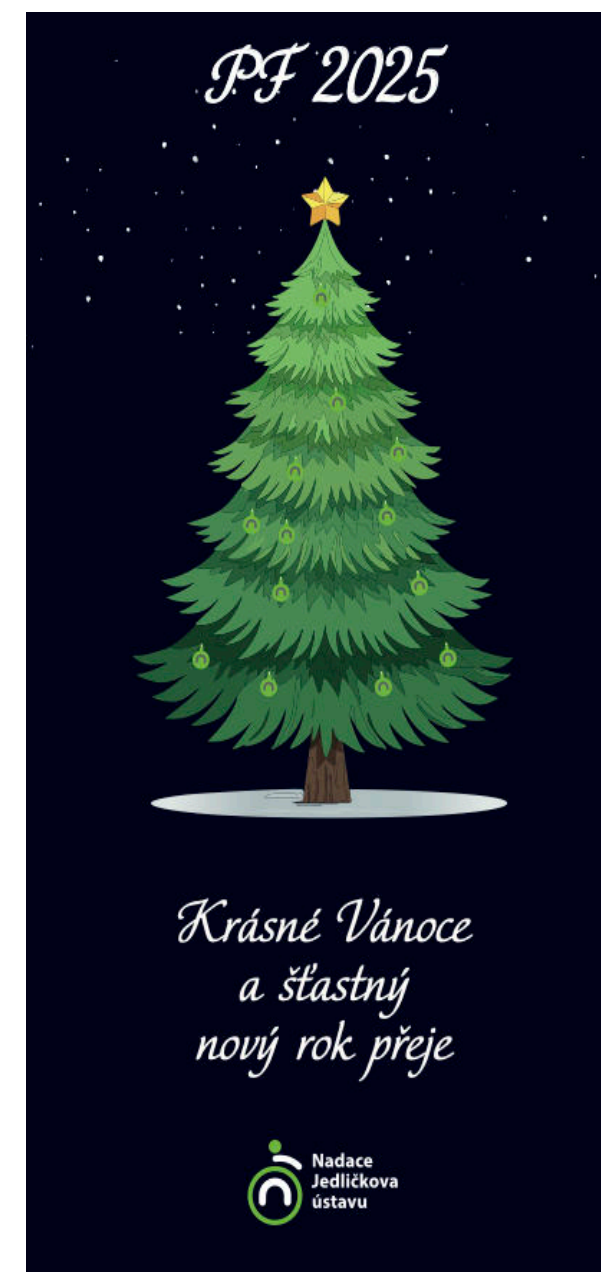

Chci přispět Adamovi
na vozík

Adam: elektrický vozík

Adamovi je 17 let a pochází z Jablonce nad Nisou. Už od malička se jeho rodiče snaží, aby byl co nejvíce aktivní, a Adam to vzal za své. I přes dětskou mozkovou obrnu nerad tráví čas jen tak nečinně – pohyb a různé aktivity ho naplňují a dodávají mu energii. Jednou z jeho velkých vášní je rybaření. Na břehu rybníka dokáže strávit celé hodiny a vždycky má radost, když se mu podaří něco chytit. V létě se rád projíždí na tricyklu, který mu umožňuje užívat si cyklistické výlety do přírody. Ty si často pečlivě plánuje sám, protože rád objevuje nová místa.

Adam se také pravidelně účastní tréninků para hokeje s týmem pražské Sparty. Hokej mu přináší nejen radost z pohybu, ale i pocit sounáležitosti. Během roku ho však najdete i doma na zahradě, kde pomáhá s drobnými pracemi. Zahradka je pro něj místem klidu a pohody. Adam by si rád pořídil elektrický vozík, který mu pomůže k větší samostatnosti. Pomůžete nám na něj vybrat 25 000 Kč?

CENTRUM KAŇKA POMÁHÁ V TÁBOŘE A ŠIROKÉM OKOLÍ

Už 22 let poskytujeme podporu dětem i dospělým s různými typy postižení a jejich rodinám. Každý den pomáháme tam, kde je to potřeba – provázíme rodiny nejmenších dětí s hendikepem v Rané péči, propojujeme speciální předškolní i školní vzdělávání s Osobní asistencí, volnočasovými aktivitami, logopedií, fyzioterapií, ergoterapií, muzikoterapií, canisterapií a arteterapií. Učíme komunikovat děti, které se neumí verbálně vyjádřit, nabízíme péči o mladé dospělé s postižením v Denním stacionáři. Nově jezdíme do rodin seniorů a dospělých se zdravotním postižením se službou Terénní osobní asistence.

Společně s rodinami pracujeme na tom, aby děti i dospělí s hendikepem mohli žít aktivní a plnohodnotný život.

**Pomozte nám pomáhat. Číslo účtu: 227735925/0300.
Děkujeme!**

QR PLATBA

CENTRUM KAŇKA
www.kanka.info

DOBŘÁ VŮLE SPOJUJE A POMÁHAT JE NAKAŽLIVÉ

Kapela Cihelna & spol. & přátelé už 11 let hraje na charitativních koncertech Centra Kaňka v Táboře: „Kaňka je bohulibý organismus, v jehož blízkosti pocítíte nutkání jakkoliv přispět nebo alespoň vyjádřit svůj obdiv. A letos nám odkudsi přiletěla Píseň pro Kaňku. Málokdy se totiž stane, že někdo vyjádří dík lidem, kteří denně s láskou pečují o naše blízké. V písničce děkujeme lidem z Centra Kaňka za to, co pro nás všechny dělají. Nadto s pokorou věříme, že písnička spojí další lidi dobré vůle, kteří pomohou...”

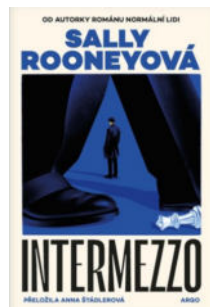
**Video Píseň pro Kaňku najdete na
WWW.KANKA.INFO nebo QR:**

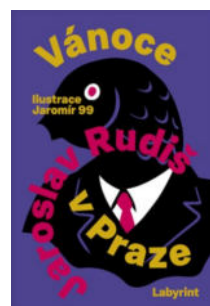
LITERATURA

Nejkrásnější místo na Zemi | *Stansilav Biler*. Muž přijíždí do Brna za svou sestrou, která čelí určitým obtížím s chybějící školkou pro své dítě. Stárnoucí strýc bydlí v plesnivé garáži a každý den zápolí při marné snaze překročit cestu k zastávce tramvaje. Stačilo by tam namalovat přechod. Jsou to všechno přece jen takové drobnosti, které se jistě podaří rychle vyřešit, aby se hrdina mohl vrátit zpět domů. Hledání řešení jej však bezmála připraví o život, stejně jako o rozum. Jako by se neocitl v druhém největším městě země, ale uprostřed humanitární katastrofy. Lze vůbec žít někde, kde není možné ani překročit cestu? Je možný život v Brně? Kniha na pomezí existenciální sci-fi a dystopie.

Intermezzo | *Sally Rooneyová*. Kromě toho, že jsou bratři, toho Peter a Ivan Koubek nemají příliš společného. Peterovi je přes třicet a v Dublinu pracuje jako právník. Je úspěšný, schopný a působí jako člověk, jehož nic nevyvede z míry. Po otcově smrti však neusne bez prášků a přes hlavu mu přerůstá i vztah se dvěma velmi odlišnými ženami – jeho první láskou Sylvii, k níž pořád něco cítí, a vysokoškolačkou Naomi, které je celý svět k smíchu. Ivan je dvaadvacetiletý závodní šachista. Vždycky si připadal jako společensky neobratný samotář, který se nonšalantním staršímu bratrovi nepodobá ani pramálo. Krátce po ztrátě otce se Ivan seznámí s Margaret, o několik let starší ženou s vlastní pohnutou minulostí, a rychle spolu navážou intenzivní vztah. Pro oba truchlící bratry i jejich lásky nastává nové mezidobí. Čas touhy, beznaděje i nenadálých možností...

Vánoce v Praze | *Jaroslav Rudis*. Je Štědrý večer a na pražské hlavní nádraží přijíždí vlakem z Berlína autor této knihy. Kamarádům, se kterými se měl potkat, se nemůže dovolat, a tak se vydá do města sám. Padá sníh, ulice jsou prázdné, je zdánlivě neklidnější den v roce. Vzpomene si, jak se tu jako malý chlapec ztratil. První pivo si dá v hospodě U Černého vola a postupně potká další samotáře – muže, který si říká Kavka a jehož hlava svítí jako stará plynová lucerna, Krále Prahy, který má klíče od celého města, a nakonec půvabnou Italku, vdovu z Milána, jejíž manžel si celý život přál řídit tramvaj podél Vltavy... Čtyři náhodní přátelé putují nočním městem a čekají na zázrak. Daleko od přeplněných vánočních trhů a konzumního šilenství se odehrává kontemplativní příběh, kde melancholické okamžiky střídají vtipné dialogy a mluví se nejen o lásce, literatuře a pivu, ale třeba i o kaprech...

ČTENÁŘI DOPORUČUJÍ: Zimní včely | *Norbert Scheuer*. „Nádherný román plný poetiky. Deníkové záznamy prokládané dávnou historií a fascinujícím popisem života včel, nádherné ilustrace. Opravdu jsem si výborně početa, opravdová literární perla.“ „Kniha je psána formou deníku, velmi úsporným jazykem, kde každé slovo má své místo a přesně vystihuje situaci či autovo rozpoložení. Velmi mě také zaujaly pasáže o včelách. Je tu spousta zajímavých informací o jejich životě, o fungování tohoto fascinujícího organismu a jeho návaznosti na přírodu.“

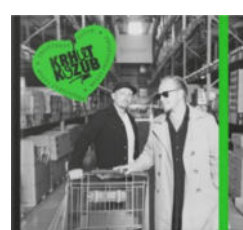
HUDBA

Songs of a lost World | *The Cure*. Netrpělive a dlouho očekávané nové album The Cure. Novinka je 14. studiovou deskou, vydanou po 16 letech od doposud poslední 4:13 Dream. Album napsal a zaranžoval Robert Smith, produkovali a smíchali Robert Smith a Paul Corkett.

Vzdálená blízká: Nejisté jistoty 2 | *Vladimír Merta*. Album nabízí jedenáct skladeb, které znovu oživují zapomenuté melodie a odkrývají neznámé příběhy. Každá píseň je jako otisk Mertovy duše – autentická, hluboká a naprosto jedinečná...

Přeježděný vztah | *Krhut & Kozub*. Český hudebník a bavič Jiří Krhut spolu s hercem a komikem Štěpánem Kozubem připravují po čtyřech letech všemi tak dlouho očekávané druhé album. S úspěšným debutovým albem Prásknu bičem několikrát objeli republiku a nyní představují nové album s názvem Přeježděný vztah. „Samozřejmě nebudou chybět nám vlastní melancholické a romantické písně, jejichž texty píše sám život. Na albu se také objeví písně žánrově podobné reggae, balady i klidné klavírní, na kterých se mnou producentsky spolupracoval Pavel Sotoniak.“ říká Jiří Krhut.

Zdroje a foto: kosmas.cz, csfd.cz

FILM

Saint-Exupéry | režie Pablo Agüero. Píše se rok 1930 a mladý pilot Antoine de Saint-Exupéry slouží společně s letcem Henri Guillaumetem jako zaměstnanci francouzské poštovní společnosti. Aby urychlili dodávání pošty, a zachránili tak budoucnost společnosti, hledají v horách nebezpečné zkratky. Během jedné cesty se Guillaumet v Andách ztratí. Antoine se rozhodne ho zachránit...

Poštovní prapor | režie Tyler Perry. Drama podle skutečného příběhu jednotky černošských vojáků americké armády, která za druhé světové války vyrazí do Evropy na zdánlivě beznadějnou misi. Film mj. ukazuje všechny problémy, kterým ženy v jednotce čelily – od rasismu a sexismu až po drsné pracovní podmínky. Těmto odvážným ženám dostalo uznání až o několik desetiletí později.

V dobrém i zlém | režie Marta Ferenčová. Láska, radost, vzrušení, vášeň, sex. To všechno Evženovi a Anně po patnácti letech manželství dávno uteklo mezi prsty. Jejich sousedé mají opačný „problém“. Tomáš a Laura jsou plní života, krásní, vášniví a hlasití. Jejich bujaré hrátky nahoře nejde neslyšet. Evženovi to leze na nervy, ale v Anně se probouzí dlouho potlačovaný zájem. Pozvání na návštěvu se postupně zvrhává nečekaným směrem a odkrývá jedno tajemství za druhým. Dojde dříve na rozvod nebo nové erotické zkušenosti? Film je postavený na výborně napsaném scénáři a vypointovaných dialogích a hláškách tak častých a tak úderných, že na premiéře bylo nečekaně častý smích slyšet ze sálů i přes zvukotěsné dveře.

NAUČNÉ PUBLIKACE

Jak se stát nikým: Probuzení pro skeptiky | *Jiří Charvát*. Trpíte? A zamysleli jste se někdy proč? Co když je to tím, že se ve své zkušenosti umísťujete špatně? Že si myslíte, že jste něco jiného, než jste? Co kdyby se ukázalo, že ve skutečnosti nemáte žádný problém? Protože nejste ten nouma uprostřed, ale tohle celé. Nevěříte? Tahle kniha vám to dokáže. Vyzbrojena nejmodernějšími poznatky o vědomí, neurobiologii mysli, mechanismech mapování světa, účinku psychedelik a meditace, determinismu a svobodné vůli, ale také humorem a pozorným prožíváním vlastní zkušenosti přináší kniha Jak se stát nikým nevídaně čtivou, srozumitelnou a zábavnou šanci na duchovní Probuzení i racionálním skeptikům s nohama na zemi. Vydejte se na fascinující cestu za poznáním sebe sama, procitněte ze snu o „já“ do plnosti toho, co jste, a ušetřete si drtivou většinu klasického lidského psychického utrpení.

Živoucí síť aneb Jak mozek vytváří svět | *David Eagleman*. Kniha se snaží vydestilovat neurovědeckou literaturu a bádání na toto téma do několika základních bodů a poskytnout zároveň některé nové hypotézy a výhled do budoucnosti. Náš druh zdárně ovládl všechny kouty světa i proto, že představujeme vrcholné vyjádření tzv. samosíťovacího triku, který pro nás připravila sama matka příroda. Základní teze samosíťování (livewiring) je jednoduchá: mozek nemá smysl složitě programovat, místo toho mu jen nastavíme základní stavební kameny a vypustíme ho do světa. Základem úspěchu našeho druhu je, že využíváme vlastní mozek jako živoucí síť, která se oproti nějakému pevnému nastavení rozvíjí sama a flexibilně reaguje na okolní prostředí. Kniha shrnuje desetiletí výzkumu tohoto fenoménu a představuje čtenářům nové poznatky z Eaglemanovy laboratoře – postupuje od synestazie přes snění až po přenosná neurotechnická zařízení, která mění naše smysly. Je tak první knihou, která se zabývá tím, jak mozek toto samosíťování dělá.

Frajer: Příběh Jiřího Ježka, paralympijského vítěze v cyklistice | *Jiří Ježek, Michaela Zindelová*. Cyklista Jiří Ježek (1974) je nejúspěšnější handicapovaný sportovec paralympijské historie. Svým odhodláním dokázal popřít své postižení, získal zlaté medaile na paralympijských hrách, tituly mistra světa a Evropy, startuje po boku zdravých profesionálních sportovců a splnil si svůj velký sen – jako oficiální předjezdec se představil na Tour de France. „Jsem bývalý profesionální sportovec. Cyklista. Kariéru jsem ukončil v roce 2017. Dál rád jezdím na kole, sportuju a starám se o své tělo. Snažím se k tomu motivovat i ostatní... Narodil jsem se v roce 1974 v Praze. Jsem šťastně ženatý s mojí milovanou Soňou. Bydlíme v Dejvicích na Praze 6. Po autonehodě v roce 1985 jsem přišel o pravou nohu pod kolenem. Sport mě naučil docela dobře anglicky a španělsky. V sebeobraně se domluví i několika dalšími jazyky. Baví mě jakákoli poctivá živá kultura – divadlo, koncerty a nebo tradiční lidové zábavy... Rád vařím, rád se podívám na dobrý film nebo seriál, rád chvíli jen tak odpočívám... Ale hlavně se rád bavím... Rád se směju, rád tancuju, rád posedím s kamarády. Klidně si při tom dám i nějakou tu skleničku. Hlavně ať je veselo...“ píše na svém webu Jiří Ježek. Kromě cyklistiky si přibral i běhání a další sportovní aktivity. Sport a pohyb je stále nedílnou součástí jeho života a s manželkou se ho nyní snaží užívat společně. Kormě toho je motivačním řečníkem, moderuje sportovní zprávy v televizi a různé akce.

Titul Senior roku 2024 v Ostravě získala Marie Báňová

Takřka dvě desítky let oceňuje Ostrava činorodé obyvatele starší 65 let. Nejinak tomu bylo i letos. Na vítězném stupínku osmnáctého ročníku ankety Senior roku se umístila paní Marie Báňová. Město udělilo i dvě čestná uznání, a to paní Lucii Vychodilové a panu Mgr. Bc. Milanu Linhartovi. Oceněno bylo také Koordinační centrum seniorů Ostrava. Městská anketa je vyhlašována tradičně při příležitosti Mezinárodního dne seniorů a jejím prostřednictvím jsou oceňovány osobnosti, jejichž činnost je velmi inspirující, často vede k aktivizaci seniorů a přispívá rovněž výjimečným způsobem ke zlepšení života ve městě. Ocenění vítězů se i letos ujal náměstek primátora Zbyněk Pražák.

Gabriela Pokorná, (red) | Foto: MMO

„**J**sem rád, že již tradičně každým rokem můžeme vyjádřit naše poděkování výjimečným osobnostem našeho města z řad seniorů. Jedná se o osobnosti, které s emohou pochluubit opravdu pestrými aktivitami. Mnozí organizují rozličné akce, pomáhají potřebným, svými specifickými aktivitami a schopnostmi obohacují druhé, dokážou motivovat, poskytovat naději a být nositeli inspirací pro ty, kteří se třeba ocitli v těžkých životních situacích apod. Všichni tito v minulosti i dnes ocenění senioři si zcela jistě zaslouží náš obdiv, úctu a poděkování,“ uvedl Zbyněk Pražák, náměstek primátora.

Titul Senior roku 2024 přináleží paní Marii Báňové, která už 26 let pracuje v Ostravské organizaci vozíčkářů jako hospodárka a dispečerka přepravy vozíčkářů a osob s postižením. Za tu dobu se jí podařilo získat čtyři automobily, které byly speciálně upraveny pro přepravu lidí na invalidním vozíku. Paní Marie (rozhovor s ní přinášíme na dalších stranách) přispěla k přepravě desítek tisíc klientů s postižením a byla také iniciátorkou devíti reprezentačních plesů nejen pro osoby s handicapem. V nominaci od Ostravské organizace vozíčkářů bylo uvedeno:

Už v roce 1997 se v Ostravě často scházeli vozíčkáři, kteří měli podobné zájmy, rozumovali nad dobrou kávou

a plánovali, co by tak mohli podniknout. Založili spolek a o dva roky později odkoupili starší auto značky Mercedes, které již mělo nájezd na plošinu, což vyhovovalo podmínkám přepravy osob na vozíku. Po dvou letech poskytování této velmi potřebné služby se vozidlo stalo značně poruchové a nespolehlivé. Ve stejné době jeden z členů OOV navrhl, aby spolek pořídil nové auto a zároveň doporučil svou známou na pozici dispečerky a zároveň hospodárky. Ukázalo se, že Marie Báňová pracovala dlouhé roky u Silnic Ostrava jako úkolářka na dopravě, a navíc členové spolku po čase zjistili, že bude velkým přínosem, protože když se objevil jakýkoliv úkol nebo problém, oživila a začala neprodleně konat. Byla iniciátorkou pořádání devíti reprezentačních plesů nejen pro lidi s postižením, jejichž sláva pronikla i do sousedních států (Slovensko, Polsko). Nové auto spolek získal díky účasti na adventním koncertu České televize na Vyšehradě v Praze, kde Marie velmi pěkně prezentovala činnost organizace. Sběrka jí vynesla více než dva miliony korun, za něž nakoupila nové vozidlo Ford. Bylo to první auto, které bylo kompletně vybaveno pro přepravu vozíčkářů (hydraulickou plošinou a hydraulickou sedačkou), což vše zajišťovala právě Marie. V roce 2013 a také o šest let později (2019) podala žádost na Konto Bariéry (oslovila přímo teh-

dejší ředitelku nadace Boženu Jirků) o nová auta a členové spolku se stali svědky zázraku – obě žádosti byly postupně akceptovány. Celých 26 let je Marie každý všední den na dispečinku (neměla nikdy nemocenskou), s porozuměním a s laskavým humorem jedná s klienty – mnohdy se obě strany tak dobře baví, že zapomenou na objednávkou přepravy – trpělivě je vyslechnou nebo poskytnou účinnou radu. Je odměňována na základě dohody o provedení práce, což představuje 10 tisíc korun měsíčně. Jak říká místopředseda spolku Pavel Plohák, nezná nikoho, kdo by za tuto odměnu byl ochoten takto houževnatě pracovat. Marie nepřahne po uznání a poděkování, a i když není všechno v pohodě, dovede se smát a složitou situaci zlehčit. A hlavně ji ke spokojenosti všech i vyřešit. Za celou dobu provozu služby ALDIO bylo i díky ní přepraveno 54 tisíc klientů s postižením. Tento údaj jen potvrzuje, že Marie výjimečným způsobem přispívá ke zlepšení života zdravotně postižených nejen na Ostravsku. Přitom ona sama zůstává obyčejnou ženou, ve svých 81 letech nebývá vítátní, nikdy si nestěžující a stále optimisticky naladěnou. Jejím koníčkem je četba knih a v sobotu organizovaná turistika.

Čestné uznání udělilo město paní Lucii Vychodilové. Svůj život zasvětila pomoci druhým – pra-

covala jako zdravotní sestra, později jako vedoucí sestra jeslí. Aktivní zůstala i po odchodu do důchodu - Její onkologické onemocnění ji přivedlo do Klubu Amazonek. Na regeneračních pobytech pak opět vykonávala funkci zdravotní sestry, později i cvičitelky. V domě s pečovatelskou službou, kde nyní pobývá, vede kroniku a přispívá i k organizaci tamních aktivit.

Třetím oceněným se stal Mgr. Bc. Milan Linhart, který z rukou náměstka primátora Zbyňka Pražáka převzal čestné uznání. Pan Linhart působil desítky let v organizaci nevidomých a slabozrakých, byl se sám potýkal s následky vážného úrazu. Od roku 1980 vedl oddíl nevidomých turistů v TJ Baník Ostrava a od roku 1991 je předsedou odboru zrakově postižených v moravskoslezské oblasti Klubu českých turistů. Působil také na postu kurátora výstav, přednášel a pořá-

dal umělecko-historické zájezdy a publikoval články a kresby. Mnohé aktivity vykonává i v seniorském věku, aktivně se věnuje turistice bez bariér a přispívá i do časopisu VOZKA Ostravské organizace vozíčkářů.

Město Ostrava oceňuje od roku 2015 také organizace nebo sdružení, které přispívají k aktivizaci seniorů. Letošní titul byl udělen Koordinačnímu centru seniorů Ostrava, jež sdružuje 27 organizací. Centrum organizuje společenské, sportovní i kulturní akce a mezigenerační setkávání.

Připomeňme si jednotlivé vítěze městské ankety Senior roku: MUDr. Blanka Malá (2007), JUDr. Eva Teicherová (2008), Mgr. Jaroslav Král (2009), Luděk Eliáš (2010), Ing. Lubomír Pásek (2011), prof. Jan Hališka (2012), Věra Heroldová (2013), Hana Papežová-Kolářová (2014), MUDr. Rajko Doleček (2015),

Ing. Milan Weber (2016), Lenka Kocierzová (2017), Česlav Pietoň (2018), Anna Pinterová (2019), Zdeňka Šupíková (2020), Hedvika Juřinová a Ing. Josef Juřeník (2021), Pavel Staněk a RNDr. Jan Mayer (2022), doc. MgA. Jan Grossmann (2023). Čestná uznání převzali Stanislav Drozd a Rudolf Kubica (2023).

V kategorii Klub seniorů byly oceněny tyto organizace: Občanské sdružení Společnost senior (2015), Klub seniorů Nová Bělá (2016), Klub seniorů Ostrava-Plesná (2017), Klub seniorů DK Akord (2018), Sdružení seniorů OSŽ (2019), základní organizace Českého zahrádkářského svazu Ostrava-Bartovice (2020), zájmová organizace číslo 15 Kreativ (2021), Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR, zapsaný spolek, základní organizace Ostrava-Poruba (2022) a Spolek seniorů Martinov (2023).

Ocenění senioři s náměstkem primátora Zbyňkem Pražákem: zleva pan Mgr. Bc. Milan Linhart, jako doprovod jeho vnuk, paní Anna Pinterová z Koordinačního centra seniorů Ostrava, vedle pana náměstka paní Lucie Vychodilová a nakonec paní Marie Bářnová

Však se z toho neposukuju...

Rčení, které paní Marie používá v situacích, kdy před ní stojí zdánlivě neřešitelný problém, ať už pracovní – ve spolku Ostravská organizace vozíčkářů –, nebo v osobním životě. Převzali ho i někteří její spolupracovníci, protože moc dobře vědí, že funguje. Člověk získá určitý odstup od složité situace, objeví se náznak humoru, pocit sounáležitosti („Jsme na jedné lodi“) a hle: řešení se objeví a je to...

Zeptali jsme se paní Marie na to, jak se jí po celých 25 let daří práce hospodářky organizace a zároveň dispečerky přepravní služby ALDIO pro osoby na invalidním vozíku.

Co vás přivedlo k rozhodnutí spojit svou profesní dráhu s podporou lidí s postižením?

Od roku 1991 jsem pečovala o invalidního muže, který přišel o obě dolní končetiny. Zpočátku bydlel se starou matkou, ale později se mu podařilo ji umístit v Domově Korýtko v Ostravě-Zábřehu, což je domov se zvláštním režimem pro osoby ve věku nad 60 let, kteří se již o sebe nemohou sami postarat. V této době jsem už byla v předčasném starobním důchodu. No a onen invalida se stal místopředsedou Ostravské organizace vozíčkářů (OOV), tehdy ještě šlo o občanské sdružení. Nabídl mi pozici hospodářky a účetní, kterou jsem přijala. Později jsem se stala vedoucí přepravní služby ALDIO.

Jaké změny jste v této práci zaznamenala za dobu, po kterou se jí věnujete? Tedy z hlediska významných změn v organizaci nebo technologiích a podobně.

V určité době přišla nabídka od jedné opavské společnosti, která na-

bízela odprodej staršího vozidla Mercedes, jež mělo vybudovaný nájezd do přepravního prostoru. Díky finanční pomoci Magistrátu města Ostravy (MMO) jsme mohli auto odkoupit. Když jsme získali všechny doklady, které byly nutné k provozování specializované přepravní služby, založili jsme projekt ALDIO (Alternativní doprava imobilních osob). Za celou dobu provozování služby jsme postupně získali další tři nová vozidla, když stávající technicky dosloužilo (viz s. 25, pozn. red.). Nyní se nám podařilo díky investiční dotaci MMO

zajistit vozidlo nové, které dopovídá nejen technickým, ale také spolehlivým jízdním a bezpečnostním trendům. Za to jsme odpovědným pracovníkům magistrátu velmi vděční.

Vždyť jen letos do konce listopadu jsme stávajícím autem, které jsme získali díky společnému projektu Konta Bariéry a obchodního řetězce Globus v roce 2019, ujeli 35 699 km, přepravili 1013 osob s postižením a na jízdném vybrali 244 884 Kč. Jezdíme nepřetržitě. V červnu bylo ALDIO partnerem mezinárodního

turnaje ve stolním tenise handicapovaných sportovců ITTF CZECH PARA OPEN 2024 – MEMORIÁL JIRÍHO DANKA.

Existuje něco, co vás při provozování služby trápí, co by se mohlo zlepšit například ze strany úřadů, domovů pro postižené nebo seniory, popř. organizací, které se věnují lidem s postižením?

Je to snad jen jediná věc: Pokud se na nás obrátí klient, který potřebuje před jízdou dopomoc s opuštěním bytu v domě, kde není výtah, nenalezli jsme dosud žádné systémové řešení. V mimořádných případech můžeme zajistit výpomoc řidiče a jednoho našeho věrného dobrovolníka, kteří jsou pro tuto činnost pojištěni. Dotazovali jsme se v různých organizacích, které své

služby prezentují jako dobrovolnické, ale bez úspěchu. Výpomoc při přepravě člověka z bytu k vozidlu (po schodech) nám z různých důvodů poskytnout nemohou.

Co vás motivuje být stále aktivní a pokračovat v této práci i ve věku 81 let?

Recept na dostatek energie hledám dodnes. Chuť do práce je podmíněna zodpovědností, která převažuje nad leností nebo důvody, jež by se mohly nabízet.

Jaký je váš běžný pracovní den jako hospodářky a dispečerky?

Moje pracovní doba je kratší – od 8 do 14 hodin. Jelikož bydlím sama, ve zbývajícím čase jsem schopná udržovat domácnost v čistotě a pořádku. Například bez knihy by můj den nestál za nic, takže čtu některá díla i opa-

kovaně, ale jen ty, u nichž mám pocit, jako by je autor napsal přímo pro mě.

Pamatujete si nějaké nezapomenutelné momenty z práce, na které často vzpomínáš?

Jeden člověk se na nás telefonicky obrátil s prosbou, abychom vyzvedli postiženou paní z bytu ve třetím poschodí. Požadoval pomoc s přemístěním po schodech. Tato paní nevyšla z bytu celých 16 let. Po celou tuto dobu tak byla „uvězněna“ mezi několika stěnami malého bytu. Očekávali jsme, že v tomto případě jde o nutnou návštěvu lékaře. Jaké bylo naše překvapení, když ji řidič zavezl do Bělského lesa (část města i opravdový les), kde dvě hodiny poslouchala zpěv ptáčků. Takové situace nejsou sice časté, ale pokud se objeví,

Předání nového vozidla v roce 2019: zleva tehdejší ředitel ostravského Globusu Martin Válek, zástupce FORDU Petr Svoboda, členka Rady Konta Bariéry Dana Štěrbová, vedoucí dopravy ALDIO Marie Báňová a vpředu předseda OOV Tomáš Dvořák

snažíme se nezvyklým požadavkům vyhovět.

Jaká je podle vás největší výzva v organizaci přepravy lidí s postižením?

Jak už jsem uvedla: jde o to, aby se dařilo sladit potřeby klientů s naší nabídkou v případech, kdy nám klient oznámí, že není schopen bez pomoci se přemístit po schodech k vozidlu. Klient totiž očekává vyřešení této situace od nás. Ve zcela mimořádných situacích můžeme zareagovat zajištěním našeho dobrovolníka, ale ten by o své účasti na přepravě musel být vyrozuměn

včas, neboť nemusí být připraven. Připomínám, že nejde o součást služby.

Existuje něco, co vás na práci pro lidi s postižením netěší?

Za uplynulé roky jsem si zvykla na to, že ne všichni lidé jsou smíření se svým osudem. Dávají pak najevo, že jejich požadavek je důležitější než těch ostatních. Tyto situace jsem se naučila zvládat, i když člověk na opačné straně telefonní linky na mě křičí, nebo dokonce nadává. Na ironii a impertinentní poznámky reaguji pouze zvýšeným hlasem. Pokud je reakce protistrany „výživnější“, jednoduše položím sluchátko.

Máte nějaké plány nebo cíle do budoucna?

Určitě vylepšovat naši přepravní službu, ale tak zcela to z vlastní iniciativy nejde. Musíme se řídit přepravními pokyny a [ceníkem](#), který jsme pro příští rok mírně upravili. Za sebe bych s velkou radostí uvítala více schopností používat PC a další moderní technologie. Ráda chodím do přírody, a i když to bude znít jako klišé, mám ráda lidi – převážně ty s podobnými zájmy –, takže netrpím samotou.

Bezpečná a rychlá přeprava vozidlem, které je upraveno pro převoz vozíčkářů a seniorů i s doprovodem

Převoz od dveří ke dveřím v Ostravě 2 x 90 Kč

max. šířka vozíku do 75 cm

Objednávejte

Tel.: 596 786 353, mobil: 605 926 013

e-mail: oov@seznam.cz www.vozickari-ostrava.cz

Úvodní stránka Aktuálně Historické okénko Výroční zpráva Kontakt

Ostravská organizace vozíčkářů

Služby, bez nichž se neobejdete

Nové průkazy usnadní osobám se zdravotním postižením cestování po EU

V Úředním věstníku EU byly v listopadu publikovány dvě směrnice, které zásadním způsobem usnadní cestování osob se zdravotním postižením v rámci členských států EU. Evropský průkaz osoby se zdravotním postižením a evropský parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením se tak stanou realitou. Celý systém by měl v členských státech začít fungovat v roce 2028.

„Zavedení nových evropských průkazů pro osoby se zdravotním postižením je určitě zásadním pozitivním krokem, který pomůže zlepšit výkon práva volného pohybu osob a podnítit cestování osob se zdravotním postižením,“ uvedl ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL).

Členské státy EU v současnosti samostatně vydávají osobám se zdravotním postižením průkazy, které jim umožňují čerpat speciální výhody, jakými jsou např. slevy ve veřejné dopravě, slevy na vstupném nebo využívání vyhrazených parkovacích míst. Takové průkazy však „platí“ ve státě, který je vydal, a nejsou povinně uznávány v jiném. To může osobám se zdravotním postižením přinášet problémy při jejich cestách a krátkodobých pobytech v jiných členských státech EU. V extrémních případech je to může od cest přímo odrazovat.

Tuto situaci změní dvě nové evropské směrnice. První zavádí **evropský průkaz osoby se zdravotním postižením** a **evropský parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením**. Směrnice rovněž zavádí jednotný vzor těchto průkazů a stanoví povinnost jejich vzájemného uznávání v konkrétních oblastech.

Druhá směrnice rozšiřuje státní pravidla na státní příslušníky třetích zemí legálně pobývajících v zemích EU.

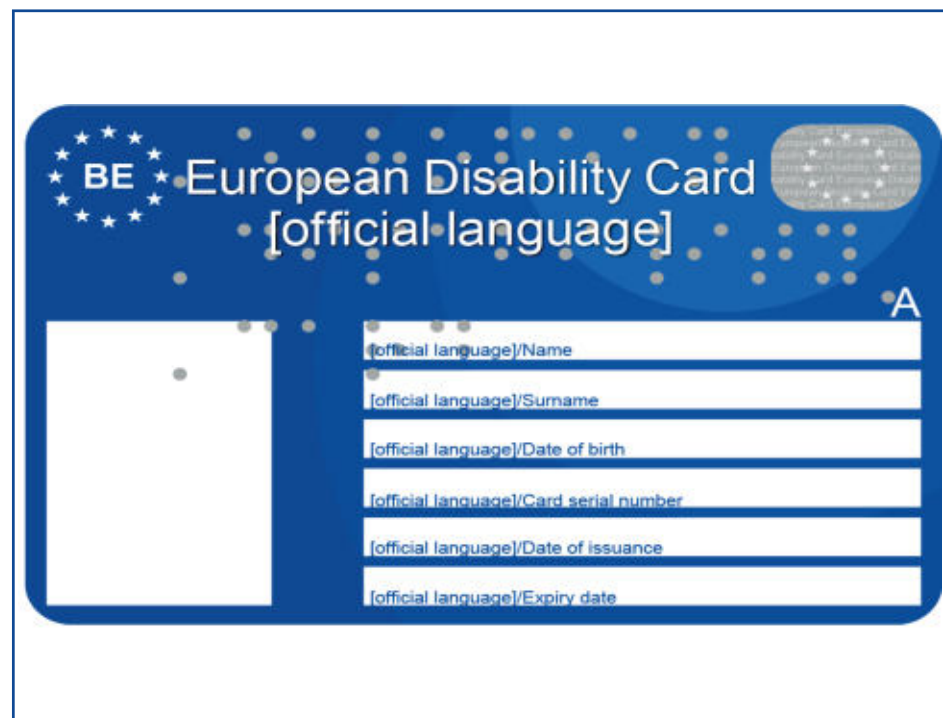
„Nemůžeme zavírat oči před dalšími – stále přetrvávajícími – překáž-

kami, které zásadním způsobem znesnadňují osobám se zdravotním postižením cestování. Těmito překážkami jsou například fyzické bariéry veřejného prostoru a dopravy, nevhodné popisky či značení,“ upozornil ministr Jurečka.

Pro faktické zavedení evropských průkazů a zajištění jejich vzájemného uznávání musí členské státy upravit své právní předpisy a nastavit potřebné mechanismy, tj. učinit řadu

legislativních a praktických kroků, včetně např. zřízení zvláštních internetových stránek. Členské státy musí do 5. června 2027 přijmout a zveřejnit právní předpisy nezbytné proto, aby celý systém mohl začít fungovat od 5. června 2028.

MPSV bude při zavádění evropských průkazů spolupracovat s organizacemi hájícími zájmy osob se zdravotním postižením a o postupu prací bude dále informovat.

Realizaci projektu VOZKA podporuje
Ministerstvo zdravotnictví
České republiky

MOJE ASISTENTKA JE PĚKNEJ PES...

POMOCNÉ TLAPKY o.p.s.
asistenční psi pro zdravotně postižené.

Pomocné tlapky o.p.s. je obecně prospěšnou společností, která cvičí a ZDARMA předává asistenční psy zdravotně postiženým spoluobčanům. Ti tak mohou získat nejen přítele do nepohody, ale také neocenitelného pomocníka, který jim umožní nastoupit cestu k nezávislosti.

Více informací se dozvíte na níže uvedených kontaktech.

V. Kratochvíla 1073, 332 02 Starý Plzenec, telefon: 724 279 599
www.pomocnetlapky.cz, info@pomocnetlapky.cz

Ostravská organizace vozíčkářů, spolek (OOV)
Horymírova 3054/121, 700 30 Ostrava-Zábřeh, oov@seznam.cz, www.vozickari-ostava.cz

NAŠE PROJEKTY
SLOUŽÍ NEJEN LIDEM S POSTIŽENÍM

VOZKA
v PDF!

VOZKA
Magazín o životě a pro život na vozíku

ALDIO

Alternativní doprava imobilních osob
Objednávejte: pondělí–pátek 8–14 hodin
na tel.: 596 786 353 nebo e-mailu:
oov@seznam.cz.

ALDIO
JEDE!

Magazín pro vozíčkáře, lidi s postižením a seniory
Ke stažení za dobrovolný příspěvek: www.vozka.org,
www.facebook.com/magazinvozkas.

Rady, informace, příklady a konzultace
Volejte: pondělí–čtvrtek 11–12 hodin na tel.: 596 914 660,
596 131 202, poradnaoov@seznam.cz, dvorvoz@seznam.cz,
bezbarieri@post.cz (posuzování dokumentace),
www.ostrava-bezbarier.cz,
www.facebook.com/poradenstvibezbarierOV.

BEZBARIÉROVÁ
ŘEŠENÍ!

Dostihy a děti s handicapem

Blanka Brandová, (red) | Foto: Pexels

Na začátku listopadu se na Dostihovém závodišti Pardubice uskutečnilo tradiční setkání obecně prospěšné společnosti Středisko rané péče v Pardubicích, které přilákalo 250 příznivců z řad rodin dětí s handicapem. Tato akce, podpořená zástupci Dostihového spolku, a. s., a zejména ředitelem Jaroslavem Müllerem, přinesla nezapomenutelné zážitky nejen dětem, ale také jejich rodičům. Účastníci setkání měli jedinečnou příležitost strávit odpoledne v atmosféře závěrečných dostihových závodů. Rodiče mohli uzavírat sázky přímo v lóži, sledovat napínavé závody a zároveň si užívat příjemného prostředí. Děti si mezitím hrály v dětském koutku a měly tak možnost strávit čas ve společnosti svých vrstevníků. „Díky podpoře Dostihového spolku a dalších partnerů jsme mohli pro rodiny dětí s handicapem připravit tuto jedinečnou akci, která jim nejen zpříjemnila den, ale také nabídla možnost setkat se s ostatními rodinami v podobné životní situaci,“ uvedla zástupkyně ředitelky Střediska rané péče Martina Petelíková. Společnost N-GASTRO CZ a.s. se postarala o báječný catering, který ještě více obohatil atmosféru celého odpoledne. Tradiční setkání Střediska rané péče, které se koná každoročně, je nejen příležitostí k zábavě, ale také k výměně cenných zkušeností mezi rodiči. Pomáhá rodinám dětí s handicapem cítit se součástí širší komunity a přispívá k jejich integraci do společnosti. Středisko rané péče v Pardubicích již více než 22 let podporuje rodiny z celého Pardubického kraje, jejichž děti čelí různým vývojovým výzvám, a to včetně dětí nedonošených, s tělesným, mentálním a kombinovaným postižením nebo poruchami autistického spektra.

Bezpečně ven díky schodolezu

Unikátní projekt Oblastní charity Nové Hradky u Skutče získal podporu na letošní Burze filantropie pro okres Svitavy. Jejím smyslem je nejen propojovat neziskový sektor s podnikatelskou a veřejnou sférou, ale také pomáhat na svět prospěšným aktivitám, které mají přínos pro region. Pořádá ji Koalice nevládek Pardubicka (KONEP) ve spolupráci s Pardubickým krajem.

Tomáš Dvořák | Foto: Oblastní charita Nové Hradky u Skutče

Projekt novohradské charity má za cíl usnadnit lidem se zdravotním postižením, po úrazech nebo seniorům každodenní pohyb v domácím nebo venkovním prostředí.

„Díky schodolezu už schody nebudou takovou překážkou. Pohyb s jeho pomocí je bezpečnější a jistější. Lidé se zdravotním omezením a senioři budou moci s pomocí asistentky, pečovatelské nebo rodiny ven na procházku, na zahradu nebo do společnosti,“ konstatoval vedoucí pečovatelské služby a služby osobní asistence Oblastní charity Nové Hradky u Skutče Josef Šmolík.

„Lidé v této situaci jsou za každý sociální kontakt vděční. Když mohou na zahrádku, do lesa, do přírody nebo třeba jen tak posedět na lavičce, jsou ve větší psychické pohodě, než když zůstávají doma. Chceme, aby nový schodolez byl mobilní, snadno rozložitelný, s intuitivním ovládáním a s maximální nosností 150 kilogramů,“ poznamenal Josef Šmolík.

Novohradská charita má v plánu schodolez nabízet v půjčovně kompenzačních pomůcek.

„Jeden schodolez jsme dostali před časem darem, ale bohužel už v současné době není v úplně dobré kondici. Proto budeme rádi, když pro naše klienty budeme moci zakoupit nový. Zájem o něj je velký,“ dodal Josef Šmolík.

„Přání a požadavků našich klientů je hodně. A to i díky tomu, že se neustále snažíme naše služby rozšiřovat,“ prohlásila Lenka Boščíková, PR manažerka Oblastní charity Nové Hradky.

Charita funguje od roku 1993 a v roce 2007 našla své sídlo v Chotovicích. Momentálně má více než stovku

zaměstnanců a stovky klientů, zejména na Hlinecku, Prosecku, Skutecku a Vysokomýtsku.

„Novohradská charita odvádí obrovský kus práce. Velmi oceňuji, jak své služby úspěšně rozvíjí a zvyšuje tak jejich dostupnost potřebným. Mám radost i z toho, že se po delší době vrátila na Burzu filantropie a její projekt oslovil donátory,“ prohlásil radní Pardubického kraje zodpovědný za sociální péči a neziskový sektor Pavel Šotola.

Jak mohou pomoci donátoři smysluplným projektům? Burza filantropie vznikla v roce 2011 jako společný počín Pardubického

kraje a KONEP, jež sdružuje a podporuje neziskové organizace v Pardubickém kraji.

„Na Burze filantropie prezentují své projekty neziskové organizace a ucházejí se o podporu donátorů z řad podnikatelů a veřejné správy. Ti mohou smysluplné projekty neziskovek podpořit finančními a materiálními dary nebo jinou vhodnou formou pomoci,“ upřesnila ředitelka Koalice nevládek Pardubicka Jana Machová, která je garantkou a fundraiserkou Burzy filantropie.

Bližší informace o Burze filantropie je možné získat na jejím webu.

HORIZONT-NARE *bez bariér*

VOLEJTE ZDARMA
800 10 10 73

Realizujeme zakázky na celém území ČR.
www.horizont-nare.com

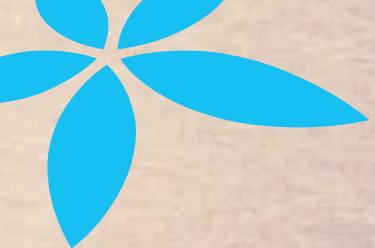
SOCIOPOINT

MOŽNOSTI EXISTUJÍ

800 700 650
bezplatná linka

Realizaci projektu
VOZKA
podporuje
OSTRAVA!!!

Dostali jste se do obtížné životní situace
a nevíte, kde by Vám mohli poradit?

Potřebujete se lépe zorientovat v nabídce
a možnostech pomoci?

Víte o někom ve Vašem okolí,
kdo potřebuje pomoc?

Nebojte se říct si o pomoc

2. doplněné vydání

Olomoucký kraj pro nenadálé situace připravil průvodce s tipy na jejich řešení – od rad pro domácnosti, jak vylepšit svůj rozpočet, až po kontakty na pomoc v akutní krizi. Brožura nyní vychází ve 2., aktualizovaném vydání a s rozšířeným obsahem.

„Dozvíte se, který úřad a jak vám může pomoci s vysokými náklady na bydlení, nízkými příjmy nebo energetickými úsporami. Budete vědět, kam se obrátit v případě, že vás trápí dluhy a chcete je řešit, nebo potřebujete potravinovou a materiální pomoc k překlenutí krizové situace,“ vysvětlil náměstek hejtmana Ivo Slavotínek.

Velký prostor je věnován informacím pro ty, kteří pečují o své blízké nebo sami hledají vhodnou péči. Lidem se zdravotním postižením i seniorům přináší brožura přehled finanční podpory a návody, jak a kde si ji vyřídit. Radí s výběrem vhodné sociální služby a upozorňuje na rizika v této souvislosti.

Rodiny s dětmi získají informace o dávkách, které mohou žádat, a příspěvcích v souvislosti se zájmovými kroužky, vzděláváním nebo zdravím dětí. Pozornost je věnována také vašemu bezpečí před takzvanými šmejdami a jejich podvodnými praktikami.

V každodenních starostech ani krizové situaci nemusíte být sami. Pokud nevíte, kde začít a jak svou situaci řešit, obraťte se na sociální pracovníky, které najdete na městském nebo obecním úřadu nebo magistrátu. Pomohou vám zorientovat se v síti podpory a pomoci, kterou máte v Olomouckém kraji k dispozici. Kontakty na ně také najdete v brožuře *Nebojte se říct si o pomoc*, kterou si můžete v elektronické podobě stáhnout z webu Olomouckého kraje [ZDE](https://www.olkraj.cz).

Pokud si chcete pořídit vytištěnou brožuru, můžete ji získat na městských nebo obecních úřadech a magistrátech, na pobočkách úřadu práce nebo okresních správ sociálního zabezpečení, popřípadě na recepci hlavní budovy Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Neformální pečující zaměstnanci nemají od zaměstnavatelů dostatečnou podporu

Pečující osoby, které se denně starají o své blízké, čelí obrovskému množství stresu a náročným úkolům. Tato skupina lidí, ať už se jedná o pečovatele starších rodičů, handicapovaných dětí, nebo jiných členů rodiny, je vystavena nejen fyzickému vypětí z pravidelné péče a asistence, ale také velké psychické zátěži. Jejich zaměstnavatelé však tuto problematiku v mnoha případech upozaďují. Situaci by mohlo pomoci tzv. ESG.

Tomáš Ilko | Foto:

Neformálně pečující musí denně řešit nejrůznější problémy – od zajištění základních potřeb opečovávané osoby až po složité lékařské a administrativní úkony. Tato neustálá náročnost může vést k vyčerpání a syndromu vyhoření, což má dalekosáhlé důsledky nejen pro samotné pečující, ale i pro jejich okolí a zejména pro zaměstnavatele.

Pracovní trh je často zaměřen výkon a efektivitu, ale zapomíná na individuální potřeby zaměstnanců, kteří se potýkají například s náročnou péčí o stárnoucí a nemohoucí rodiče.

„Pečující zaměstnanci často nemají dostatečnou podporu ze strany svých zaměstnavatelů, což je velká škoda, neboť správně cílená podpora může nejen zlepšit pracovní výkon zaměstnanců, ale také pozitivně ovlivnit jejich zdraví a celkovou životní pohodu. Zaměstnavatelé by měli aktivně hledat způsoby, jak těmto cenným zaměstnancům ulevit. Nejde přitom jen o přímou péči, která je pouze jedním z úkolů, jež musí pečující řešit – jakousi špičkou ledovce.

Péče neformálně pečujícího zahrnuje také zjištění všech potřebných informací a každodenní zajištění kompletního servisu. Pečující však zpravidla neví, co je třeba v celém rozsahu řešit, protože nezná systém zdravotních a sociálních služeb, neví, jaké projevy má nebo bude mít

onemocnění jeho blízkého apod.“ vysvětluje paní Jitka Zachariášová, ředitelka organizace A DOMA, z. s., která se problematice pečujících dlouhodobě věnuje a mimo jiné se intenzivně snaží změnit přístup firem k pečujícím zaměstnancům.

V poslední době se v podnikatelských kruzích stále častěji setkáváme se zkratkou ESG (z anglického Environmental, Social, and Governance). Jedná se o hodnocení kolektivní odpovědnosti firmy v oblasti sociálních a environmentálních faktorů.

Tyto tři široké kategorie se používají k definování „společensky odpovědných investorů“, tj. investorů, kteří považují za důležité zahrnout mezi rozhodující faktory svého podnikání také hodnoty a obavy, jako je ochrana životního prostředí, správa a řízení nebo komunitní zájmy. Právě díky správnému nastavení péče o zaměstnance mohou firmy sbírat potřebné body.

„Zde vidím velkou příležitost pro firmy, které chtějí individuálně a účelně pomoci svým neformálně pečujícím zaměstnancům. Správně nastavený systém benefitů, který je navržen tak, aby usnadnil život pečujícím zaměstnancům, je velmi důležitý. Benefity, jež v současné době zaměstnavatelé nabízejí, jsou zejména flexibilní pracovní doba nebo práce z domova. Nově mohou firmy své

benefity rozšířit o službu, která pečujícím zaměstnancům zajistí také potřebný informační servis a skutečnou podporu multioborového týmu, jak ji nabízí například naše středisko pro pečující. Tato opatření mohou výrazně snížit stres a umožnit zaměstnancům lépe sladit pracovní život s osobním a plnit pracovní povinnosti, aniž by se cítili přetíženi,“ dodává Jitka Zachariášová.

Je důležité si uvědomit, že investice do podpory neformálně pečujících zaměstnanců není pro firmu jen nákladem, ale především výhodou. Zaměstnanci, kteří cítí podporu svého zaměstnavatele, jsou loajálnější a angažovanější, což se přímo promítá do jejich produktivity a kvality práce. Navíc spokojený zaměstnanec je pro firmu cenný nejen z hlediska ekonomického, ale také z hlediska firemní kultury a atmosféry na pracovišti.

A DOMA

Nezisková organizace A DOMA letos slaví 17 let od svého založení. Poskytuje službu osobní asistence seniorům nebo lidem se zdravotním a duševním znevýhodněním od 18 let věku. Kromě toho se už od roku 2015 zaměřuje na podporu těch, kteří pečují o své blízké – na neformální pečující. Podporu jim nabízí v rámci služby střediska pro pečující a několika projektů.

Více o organizaci najdete [zde](#).

Potřebuji se pořád hýbat a posouvat v životě vpřed, říká Adam

Když byl malý, rodiče si mysleli, že je líný. Nesedal si, neležl ani se nesnažil stoupat si tak jako jiné děti v jeho věku. Že je vše jinak, zjistili až po sdělení diagnózy – spinální svalová atrofie. Adam se bez pomoci nepřevlékne, nenají a ani se nenatáhne pro oblíbenou knihu. Jeho vlastní svaly ho neposlouchají. Je tak zcela závislý na péči druhé osoby. Přesto se ve své profesi rozhodl pomáhat druhým. **Adam Kratochvíl (28 let)** přednáší na školách o životě s handicapem, spolupracuje s Ostravskou univerzitou jako konzultant z praxe a coby sociální pracovník pomáhá lidem zorientovat se v obtížných životních situacích...

Barbora Fischerová, (red) | Foto: archiv Adama Kratochvíla

Adam se narodil v Hošťálkovicích u Ostravy. Zprvu nic nenasvědčovalo tomu, že by se neměl vyvíjet stejně jako ostatní děti. Postupně si však jeho rodiče začali všimati, že se neotáčí, neseďá si ani se nestaví.

„Bylo mi asi rok a půl, když mě mamka vzala k ortopedovi. Ten hned poznal, že se jedná o neurologické onemocnění. Další testy potvrdily, že se jedná o spinální svalovou atrofii (SMA),“ vypráví Adam. Kvůli nemoci nikdy nechodil a od malička se pohybuje pomocí invalidního vozíku. Jeho svaly vlivem SMA postupně ochabují.

Rodiče se rozhodli nechat Adama vyrůstat mezi zdravými dětmi. Chodil proto do klasické školky i školy, odkud pak pokračoval na gymnázium. Péče o něj ležela v té době téměř výhradně na mamince. Partákem ve škole a na společných výletech se mu později stala jeho mladší sestra.

„Mamka mě vychovávala v duchu hesla ‚nikdo ti zadarmo nic nedá‘. Tím se vlastně řídím dodnes. Vždycky byla nesmírně svědomitým pečujícím. Ale pokud se o vás takto intenzivně stará rodič, má to svá úskalí. Postupně jsem začal toužit po svobodě, někde se podívat nebo vyjet do Prahy. Tam se se mnou mamce nechtělo, tak jsem se zařídil sám,“ vysvětluje Adam.

Kvůli své první cestě do Prahy oslovil kamaráda, se kterým se znal sotva pár hodin. Postupně se mu podařilo vybudovat si síť přátel, kteří mu pomáhají realizovat jeho plány. Na vysoké škole začal také častěji využívat pomoc asistentů.

„Chtěl jsem být soběstačný, a tak jsem začal drobnými kroky. Protože jsem potřeboval pomoci téměř ve všem, můj pokoj se stal ‚průchoďákem‘. Zavedl jsem proto pravidlo, že mamka mi nebude uklízet. To jsem si vždy vyřešil sám s asistentem. Šlo o drobnost, ale pro mě to bylo důležité,“ popisuje Adam první kroky, které časem vedly k úplnému osamostatnění.

Velkou oporou mu byla rodina. Děda ho vozil do školy a babička mu pomáhala přepisovat přednášky nebo občas asistovala přímo ve škole.

„Mám obrovské štěstí na lidi. Bez podpory rodiny bych nemohl fungovat,“ dodává Adam.

Poslední roky mu navíc pomáhá léčba, která u dospělého pacienta s již silně rozvinutými příznaky onemocnění umožňuje zpomalit další rozvoj nemoci a stabilizovat ji.

Protože Adama lákalo dálkové studium v Praze, zvolil si magisterský program na Metropolitní univerzitě Praha. Celé studium absolvoval v době covidové pandemie.

„Kvůli covidu jsem se do školy podíval jen dvakrát. Jednou na přednášky a pak až na státnice,“ doplňuje Adam. V té době se také seznámil se svojí přítelkyní. Oslovil ji na seznamce.

Krátce si psali, a když se chystal do školy na první přednášky, domluvil si rande.

„Svůj pobyt v Praze jsem si proto protáhnul na dva dny. Zároveň jsem s asistentem vytvořil záložní plán. To pro případ, že by se na osobní schůzce ukázalo, že si s přítelkyní nemáme co říct. To se ale nestalo. Strávili jsme spolu tehdy skoro půl dne a hned jsme si domluvili další rande,“ vzpomíná Adam na osudové setkání. Dnes spolu bydlí a plánují společnou budoucnost.

„Na rozdíl od zdravých lidí má náš vztah dvě roviny: pečující–pečovatel a partner–partnerka. Mezi tím se snažíme najít balanc. I proto je pro mě důležité, že můžu využívat službu osobní asistence,“ doplňuje Adam.

Kromě rodiny jsou pro Adama důležité i jeho projekty. Pracuje jako sociální pracovník v patientské organizaci SMÁci, zároveň funguje na Ostravské univerzitě jako konzultant z praxe. Přibližně před šesti lety založil neziskovou organizaci Ekvilibro a pořádá besedy pro školy a školky, kde dětem vysvětluje, jak vypadá život s handicapem.

„Ve svém životě potřebuji pořád něco dělat a posouvat se vpřed. Když mi fyzicky není nejlíp, sedím alespoň u počítače a píšu. Moje tělo už ví, že fyzická bolest mě nezastaví, a tak na to jde přes psychiku. V minulosti jsem se proto několikrát potýkal s úzkostmi. Nejhorší období jsem zažil ve chvíli,

kdy jsem kvůli zhoršenému zdravotnímu stavu musel dát všem aktivitám na rok vale,“ vysvětluje Adam.

O svém životě a cestě za větší samostatností vypráví také v jednom z [rozhovorů](#) podcastové série neSMAzatelní. Podcast pomáhá nahlížet do života pacientů s diagnózou SMA a řeší otázky, které se týkají partnerských vztahů, výchovy dětí, samostatného života, rodičovství nebo například budování kariéry. Řeší také to, co prožívají zdraví rodiče, když se jim narodí dítě s SMA, nebo jak při péči o partnera s SMA nevyhořet. Rozhovory je možné sledovat na tomto [webu](#).

Projekt neSMAzatelní

Projekt zahrnuje sérii rozhovorů, které se týkají spinální svalové atrofie (SMA). Pořadem provází psycholog a psychoterapeut Hynek Latta, který je také pacientem s SMA. Se svými hosty otevřeně mluví o životě v partnerství a o výchově dětí s někým, kdo se o sebe nemůže postarat, o zakládání rodiny a touze po dětech, o samostatném životě nebo také o budování úspěšné kariéry i přes značný handicap. Na pozici hosta se vystřídal nejen pacient s SMA, ale také například sestra, která vyrůstala ve stínu nemocného bratra, nebo rodiče, kterým se narodila dcera s SMA. Projekt vznikl s podporou společnosti Roche. Jednotlivé díly jsou postupně publikovány na webu [neSMAzatelní](#).

Cévní mozková příhoda: Snížit po roce příspěvek na péči?

Milí čtenáři, rok se s rokem sešel a úřad práce má pacientům po cévní mozkové příhodě opětovně posoudit nárok na příspěvek na péči a jeho výši, když platnost lékařského posudku, na základě kterého byl příspěvek vyplácen, vypršel. Spolu s klientkou teď můžeme bilancovat...

Zuzana Bárová | Foto: Pixels

Již dříve jsem ve VOZKOVI popisovala, jak se tato optimistická sedmdesátnice snaží zlepšit svůj zdravotní stav. Zkoušela Bowenovu terapii, chtěla jet na rehabilitační pobyt do Hrabyně nebo Chuchelné. Jenže...

Čekala na vyjádření svého obvodního lékaře. Ten ve svém pokročilém věku otálel a nakonec jeho samotného odvážela z ordinace rychlá záchranná služba. Milí čtenáři, ptáte se proč? Tento léta vážený a erudovaný lékař sám zažil CMP na vlastní kůži přímo v ordinaci a už se z ní neuzdravil...

Klientka ochrnutá na půl těla v domácím prostředí

Už druhý rok tato klientka využívá domácí péči. Jenže její křehké kosti ne vždy vydrží. Všichni, kteří se o ni staráme, se snažíme manipulovat s jejími končetinami pomalu a opatrně. Jenže občas se to bez následků neobejde. V létě klientce jedna z tenkých kostí nevydržela. Rodina ji chtěla přesunout do koupelny, provést celotělovou hygienu a vzít ji zpět. Vše se jako obvykle dařilo, až na přesun ze židle do lůžka. Levá pažní kost křupla a nebylo zbytků, než jet do nemocnice na rentgen.

Chirurg se vyjádřil krátce a jasně: „Kost je zlomená a v tomto stavu dáme ortézu.“ Obě jsme tehdy věděly, že je to to nejmenší. Byl obrovský problém snést ochrnuté tělo klientky z dvacetipěti dvakrát točitých schodů dolů. Jak ji po převozu před její dům dostaneme zase nahoru? Naštěstí pracovníci rychlé záchranné služby jsou při zvedání a někdy i vynášení pacientů trénovaní. Také osobní asistentka není žádné tintítko!

Kost dobře srůstala, kontrola a další rentgen potvrdily, že je v rámci osteoporózy v pořádku, tak hurá opět rehabilitovat! Klientka se stále snaží posazovat, i když se jí to moc nedaří. Říkala mi, že na LDN měli praktičtější polohovací postel. Byla tam stranička rozdělena na půl. Když si klientka sedla, přidržovala se druhé – zvednuté poloviny. Klientka sice má doma krásnou polohovací postel s antidekubitní matrací, jenže stranička je v celku! Podkládání zad není zcela pevné a tělo sjíždí doleva, doprava nebo přímo dozadu...

Poskytovatelé sociálních služeb a rodina se obětavě starají

Klientka využívá příspěvek na péči (§ 21 odst. 2 písm. d) zákona o sociálních službách) na zajištění potřebné pomoci, kterou jí poskytují osoby blízké – syn, vnuk a jeho přítelkyně –, asistent sociální péče a poskytovatelé sociální péče – středisko sociálních služeb a Charity.

Pečovatelka ze střediska sociálních služeb denně v rozmezí od 9,30 do 10,30 hodin poskytuje pomoc při oblékání a svlékání nebo používání speciálních pomůcek, jako jsou polohovací postel s hrazdičkou, antidekubitní matrace nebo přitahovací žebříček. Klientka si zakoupila Bubble ROLL na otáčení dolní poloviny těla a chodítko bez koleček na vertikalizaci. Obvodní lékařka napsala klientce vysoké chodítko, které má připravené k použití. Pečovatelka dále jednou denně pomáhá klientce při přesunu na lůžko nebo vozík.

V neděli v rozmezí 14–15 hodin provádí pečovatelka koupel na lůžku a pomoc při základní péči o vlasy a nehty. Pečovatelka při mytí vlasů používá nafukovací vaničku.

Na doporučení obvodní lékařky dochází ke klientce ještě pečovatelka z Charity, a to v pondělí a ve středu od 10 do 12 hodin, kdy procvičuje její levou polovinu těla, kterou má ochrnutou. Pečovatelka používá masážní gel nebo alpu a promazává končetiny. Pak je procvičuje. Přitom používá overball, gumový kroužek a masážní míček.

Asistent sociální péče vyřizuje potřebné záležitosti na úřadech a na poště, objednává chybějící léky, inkontinenční pomůcky, savé podložky a speciální rehabilitační pomůcky (vše také vyzvedává a přiváží), doprovází klientku k lékařům a procvičuje ochrnuté končetiny.

V propouštěcí zprávě klientky z LDN v létě 2023 odborný lékař v diagnostickém závěru uvedl: *klin. těžká hemiparéza, až plegie vlevo*. Dosud se zdravotní stav klientky natolik nezlepšil, aby se mohla otočit na pravou stranu a používat levou horní i dolní končetinu, jako když byla zdravá.

Správné řízení bylo zahájeno

Jak jsem v úvodu zmínila, po roce došlo k opětovnému posouzení nároku a výše příspěvku na péči této klientky. Sociální pracovníce provedla sociální šetření, při němž zjišťovala schopnost samostatného života klientky v jejím přirozeném sociálním prostředí. Institut posuzování zdravotního stavu byl požádán o posouzení stupně závislosti. A k jakému závěru došel?

Tady je: „Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu oprávněná osoba potřebuje pomoc v těchto oblastech základních životních potřeb: mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby a péče o domácnost.“

Na to správně orgán vznesl námitku proti neuznání základních životních potřeb osobní aktivity a péče o zdraví. Znovu požádal Institut posuzování zdravotního stavu o vyjádření.

Argumentace Institutu posuzování zdravotního stavu

Lékařka z institutu v posudkovém zhodnocení k neuznání dalších základních životních potřeb uvedla:

„Neuznávám orientaci a komunikaci, jelikož není uvedena těžká demence, těžká oboustranná smyslová porucha či těžká fatická porucha.“

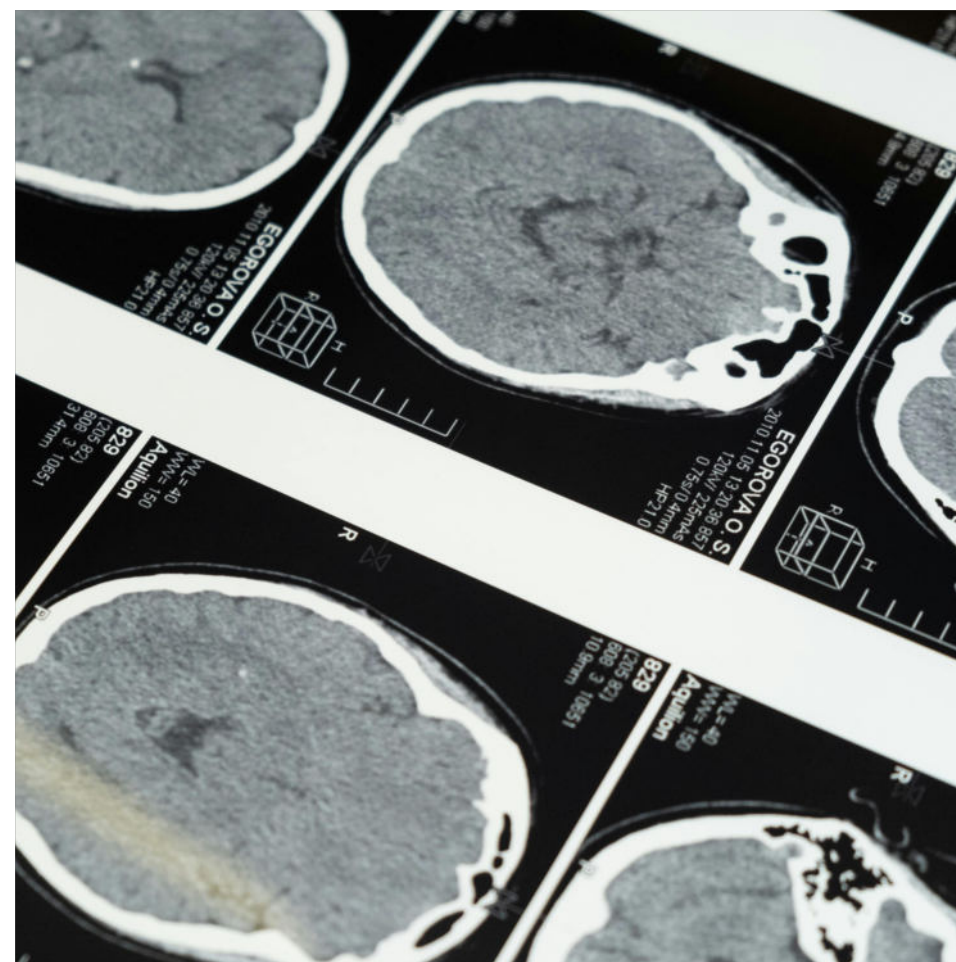
Neuznávám péči o zdraví, jelikož není uveden těžký kognitivní deficit, který by bránil provedení úkonů spojených s touto životní potřebou. Není dokladována praktická a úplná nevidomost obou očí nebo těžká duševní porucha.

Ve zdravotnické dokumentaci není dokladována ztráta úchopové schopnosti obou rukou, omezení jemné motoriky obou rukou či praktická a úplná nevidomost obou očí nebo těžká duševní porucha, spojená se sociální dezintegrací, není medicínský důvod pro uznání základní životní potřeby – osobní aktivity.“

Vyjádření k námitce správního orgánu

„Byly řádně prostudovány doložené nálezy, ze kterých vyplývá aktuální zdravotní stav, jehož vážnost nezpochybňuji. Nadále neuznávám osobní aktivity. V doložených nálezech není uvedena praktická či úplná nevidomost obou očí nebo těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací. Dle doloženého sociálního šetření je posuzovaná schopna komunikovat skrze messenger. Je schopna používat chytrý telefon a s ním spojené aplikace jako Facebook. Je tedy předpoklad, že zvládne vyřizovat své osobní záležitosti.“

Nadále neuznávám péči o zdraví. Výše citované doložené nálezy neprokazují kognitivní deficit hloubky demence. Posuzovaná je schopná si z kalíšku léky vzít. Dle nálezu je orientována, netrpí smyslovou vadou. Není medicínské opodstatnění, neboť posuzovaná má přiměřené duševní kompetence, které umožňují, aby léky sama užila. Není uvedeno narušení funkce jemné motoriky prstů horních končetin, které by bránilo nahystání léků.“

Závěrečný verdikt

„Oprávněná osoba splňuje podmínky § 4 zákona o sociálních službách. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu oprávněná osoba není schopna zvládat 6 základních životních potřeb posuzovaných podle § 9 zákona o sociálních službách. Podle § 8 odst. 2 uvedeného zákona je oprávněná osoba považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II – lehká závislost. V souladu se stanoveným stupněm závislosti byla podle § 11 uvedeného zákona stanovena měsíční výše příspěvku.“

Odvolání klientky proti rozhodnutí úřadu práce

Když úřad práce rozhodl o snížení příspěvku na péči, byly jsme s klientkou v šoku. Na Ministerstvo práce a sociálních věcí jsme prostřednictvím Úřadu práce ČR zaslaly odvolání s komentářem k neuznání dalších životních potřeb podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb.

PÉČE O ZDRAVÍ:

1. Dodržovat stanovený léčebný režim – **klientka se bez dopomoci několika lidí nedostane na vyšetření nebo kontrolu k obvodnímu lékaři ani k odborným lékařům.**

2. Provádět stanovené preventivní

léčebné rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky – **klientka potřebuje dopomoc pečovatelek ze střediska sociálních služeb a Charity. Léky si pravou (dominantní) rukou z dávkovače pomalinku vytáhne a sama užije. Jemná motorika a ochrnutí levé horní končetiny ji neumožňuje nachystat si léky sama z jednotlivých krabiček. Klientka si speciální pomůcky zakoupila (viz výše), ale její zdravotní stav se zatím natolik nezlepšil, aby je mohla všechny aktivně využívat.**

OSOBNÍ AKTIVITY:

1. Navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami – **klientka je trvale upoutána na lůžko a může navazovat tyto kontakty pouze virtuálně.**
2. Plánovat a uspořádat osobní aktivity – **protože v průběhu dne je většina rodiny mimo dům a byt klientky, své aktivity si neuspořádá a čeká, kdo na prosbu přes SMS nebo telefonát zareaguje a bude mít v danou chvíli čas.**
3. styk se společenským prostředím – **klientka leží přes rok ve svém pokoji v domě na patře a za**

jeho zdi se podívala pouze při zlomenině horní končetiny s dopomocí – snesením z 25 točitých schodů pracovníky hasičského záchranného sboru a rychlé záchranné služby. Do jiného prostoru, kde by mohlo docházet k uskutečňování společenských vztahů se, žel kvůli svému handicapu, nedostane.

4. Stanovit si a dodržovat denní program – klientka je zcela odkázána na své nejbližší okolí a jeho časové možnosti.

5. Vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti – jediná možnost vzdělávání a vyřizování nutných záležitostí má klientka přes chytrý telefon. Volnočasových aktivit mimo dům se nemůže zúčastnit, protože by ji nejbližší museli komplikovaně snést na židli po točitých schodech.

Komunikace klientky přes telefon s nejbližšími: vnukovi a jeho přítelkyni píše SMS nebo telefonuje, že už je vzhůru a mohou jí přijít z přízemí do patra nachystat snídani a kávu. Na stolek vedle lůžka postaví tekutiny, svačinu – nakrájené ovoce nebo ovocnou kapsičku. Odejdou uvařit oběd nebo ho připravit. Kolem poledne klientka napíše nebo zavolá i synovi a někdo z oslovených jí podá oběd. Večeři si klientka nechává nachystat na stolek dopředu, protože neví, kdo se bude večer v domě zdržovat. Před spaním někdo z blízkých nachystá svačinu na ráno. Pokud by měla mobil vybitý nebo jí spadl (už se stalo) – zůstane bez možnosti jakékoli komunikace a přivolání pomoci.

Chystání léků: klientka není postižena demencí, ale kvůli ochrnutí levé horní končetiny není schopná si léky sama nachystat. V neděli večer nebo v pondělí ráno nachystá přítelkyně vnuka do dávkovače léky. Klientka si je třikrát denně pomaličku vybere a užije. Výměna inkontinenční pomůcky opět probíhá po telefonické domluvě – pomůže ten, kdo je blízko.

Klientka velmi potřebuje finanční prostředky z příspěvku na péči, aby pokryla výdaje pro všechny, kteří ji pomáhají. Také stále potřebuje aktivně pracovat na udržení nebo zlepšení svého zdravotního stavu. Zve posudkovou komisi k sobě domů, aby viděla realitu postiženého člověka, který se bez další pomoci jiných lidí neobejde. Synové klientky navrhuji, že pokud se posudková komise nebude moci vydat do jejího přirozeného sociálního prostředí,

rádi maminku zavezou na konzultaci a dovysvětlení její tíživé situace, kde bude potřeba.

Pohled psychologů na změny vztahů v rodině po CMP

Při hledání praktických rad pro klienty postižené CMP jsem našla v *Psychologii dnes* z března 2010 článek „Mrtvice mění vztahy v rodině“. Napsala ho moje vrstevnice Lucie Hrdličková. Úvod shrnula slovy:

„Cévní mozková příhoda, mrtvice, iktus nebo lidově ‚pepka‘ postihne v České republice více než 30 000 osob ročně. Třetina z nich zemře a u další třetiny pacientů má onemocnění trvalé následky. Jak se tito lidé cítí? Co prožívají jejich rodiny?“

Věk člověka nerozhduje: projevy CMP

„Mozková mrtvice není jen problém starší generace, jak by se mohlo zdát, ale objevuje se například i u žen, které berou hormonální antikoncepci, nebo u mužů mladšího středního věku, kteří žijí poměrně aktivním životem.“

Autorka popsala případ devětatřicetiletého Zdeňka. K němu připojila komentář neuroložky Jany Martinové:

„Pokud se povede postiženého dopravit zhruba do tří hodin do nemocnice, může se vyhnout trvalým následkům.“

Každou minutu totiž odumírají asi dva miliony mozkových buněk. Viditelné znaky – jako například pokleslý koutek nebo spadlé oční víčko – se odvíjejí od toho, která část mozku je poškozena.

Faktory ovlivňující vznik CMP

„Riziko mozkové mrtvice výrazně stoupá u kuřáků a pijáků alkoholu. Cévní mozkové příhody ale lze předejít dodržováním zdravé životosprávy a fyzickou aktivitou. Nezanedbatelnou roli hraje i psychika člověka. Riziko mrtvice je vyšší u osob osamělých a pesimistických. Podle dr. Glena Ostira z University of Texas, který sledoval, do jaké míry ji ovlivňovaly deprese a stav emocionální pohody, existuje určité spojení mezi tělem a myslí. Lepší nálada zřejmě napomáhá lepší funkci imunitního systému.“

Motivace, pochvala a klientova aktivita

„Nejčastějším problémem je motivace osob k rehabilitaci a k nějaké aktivitě vůbec. V rámci léčby je velmi prospěšné hledat možnosti a způsoby, jak pacienta motivovat, chválit ho za každý, i malý úspěch, jakým může být například udržení skleničky v ruce. Často se totiž musí učit znovu nejen mluvit, číst a psát, ale i chodit a zvládat další motorické pohyby. Pacienti po mozkové příhodě mívají i problémy s jemnou motorikou, takže jim činí potíže i běžné úkony sebeobsluhy (zavazování tkaniček, zapínání knoflíků). Aktivní přístup pacienta může proto velmi pomoci. Důležité je, aby se vnější motivace postupem času nenásilně změnila na vnitřní.“

Péče blízkých o pacienta po CMP

„Návrat osoby, která prodělala CMP, domů přináší radost, smutek i zklamání jak pro partnery, tak pro

děti. Proměny osobnosti a chování dotyčného patří k těm nejtěžším změnám, kterým se rodinní příslušníci musí přizpůsobit. Změny často postihují samotné jádro osobnosti. Důvěrně známé charakterové rysy se mohou prohloubit do extrému (např. přehnaná pořádkumilovnost) a obtěžovat celou rodinu.

Velká část pacientů po CMP ztrácí soběstačnost, na což reaguje agresí, ať již přímou, či nepřímou. Většinou se vztekají nebo se chovají popudlivě kvůli tomu, že jim mozek neslouží tak jako dřív. Podle odborníků jde o přirozenou reakci na jejich svízelnou situaci. Pacienti mnohdy nedokážou vyjádřit pocity vzteku, zvláště jsou-li závislí na partnerovi a obávají se odmítnutí, nebo jestliže se jejich zdravý partner cítí vinen. Potlačování pocitů vzteku nebo viny může vytvářet neupřímnou atmosféru mezi partnery. Pravděpodobný je také výskyt manipulací a „hraní her“. Lidé po mrtvici také nesnášejí změny. Navíc často upadají do stavu těžkých depresí nebo apatií. Tvrdí, že je v jejich stavu už stejně všechno jedno. Praxe však ukazuje, že není.“

Velká zátěž a tlak na pečující

„Rodina osoby po mrtvici se musí adaptovat na onemocnění a jeho důsledky. Partneři často obtížně zvládají novou situaci, dokonce mohou být pod větším tlakem než pacient sám.“

Častým problémem je únava pečujících osob a pocit, že nejsou schopny zvládat náročné situace. Nějaký čas trvá, než všichni členové rodiny pochopí, že nemoc samotná může pacientovi způsobovat problémy s koncentrací pozornosti, paměti, vyjadřováním emocí a sebekontrolou. Není však lehké se s tím dlouhodobě vypořádat. Rodina a příbuzní postižených během let pociťují silnou úzkost a mají deprese. Postupem času jejich schopnost zvládnout problémy slábne, dochází k úbytku sil. Průzkumy společnosti Cerebrum (sdružení osob po poranění mozku a jejich rodin) se jednoznačně shodují v tom, co rodinu stresuje nejvíce. Nejsou to fyzické ani kognitivní obtíže a problematické chování – agresivita a snížená tolerance, ztráta sociálních dovedností, nevhodné chování, nedostatek empatie, apatie, sebestřednost a nedostatečný nadhled.“

Tolik z velmi zajímavého článku v *Psychologii dnes* z března 2010.

Příspěvek na péči – zvýšit, nechat stejný nebo snížit?

Výše popsaná situace dříve optimistické sedmdesátice ochrnuté na levou polovinu těla není vůbec jednoduchá.

Když jsem nám rozhodnutí úřadu práce poprvé četla – snížení příspěvku na péči na 4900 korun – obě jsme nevěřícně kroutily hlavou. Sepsala jsem odvolání a teď s netrpělivostí čekáme...

Přitom tato seniorka nikdy nepobírala příspěvek na péči ve stupni IV! Milí čtenáři, moc by mě zajímaly vaše zkušenosti s opětovným posouzením nároku a výše příspěvku na péči po roce s cévní mozkovou příhodou. Máte-li jakékoli zkušenosti se sociálním šetřením a vyjádřením Institutu posuzování zdravotního stavu, napište

je do VOZKY. Třeba i vaše zkušenost podnítí postižené bojovat za svá práva a nevzdávat se. Protože: „Co když mi vezmou i to málo, co mi teď přiznali?“, uvažovala vystrašeně zcela imobilní seniorka, která je závislá na péči mnoha ochotných lidí.

Sociální pracovnice této klientky mi na úřadu práce několikrát zopakovala: „Bojujte!“ Opakovaně chodila po 25 schodech a viděla „tvrdou“ realitu dříve aktivní ženy, která celý život poctivě pracovala a vychovala velkou rodinu.

WEBINÁŘ PRO RODIČE *Já to zvládnou!*

8 online webinářů na téma osamostatňování
říjen 2024 - květen 2025

Jste rodičem dítěte s handicapem? Ptáte se, kde a jak by mělo vaše dítě žít v dospělosti, aby bylo spokojené? Máte obavy, co jednou s vaším dítětem bude, až nebudete v plné síle? Nebo si jen potřebujete ověřit, že ho vedete správným směrem? Na tyto a spousty dalších otázek se vám budeme snažit odpovědět na našich online besedách určených rodičům. Téma podpory pečujících a osamostatňování dětí s handicapem v dospělosti a s tím související zajištění péče i kvalitní náplně jejich života silně rezonuje napříč různými sociálními službami. Proto jsme se rozhodli spojit síly čtyř pomáhajících organizací a přinést vám příklady z praxe, příběhy konkrétních lidí, nabídku různých variant řešení a také rady a tipy, jak se na to se svým dítětem připravit. A také vás podpořit na této nejednoduché cestě.

Informace k přihlášení: účast na besedách je zdarma, pouze je potřeba se na každou besedu zaregistrovat, do e-mailu vám pak přijde odkaz na online připojení. Pro rodiče, kteří nemají možnost se připojit online, bude zajištěn přenos v prostorách Centra Kociánka (Brno – Královo Pole: Kociánka 93/2): zasedací místnost v budově A (přízemí), sraz 10 minut před začátkem webináře ve vestibulu. Při registraci můžete poslat přes formulář své dotazy předem. Konkrétní termíny jednotlivých besed budou průběžně doplněny. Můžete nás sledovat i na sociální síti Facebook.

Naše zkušenosti a hlavně informace vám ušetří čas, nervy a možná i peníze

Obracejte se na nás:

**telefonicky na bezplatné lince 800 100 250 po–st 9–13, út–čt 12–16;
e-mailem na: poradna@ligavozic.cz. Internetová poradna [zde](http://zde.dluhova.poradna@ligavozic.cz). Dluhová poradna:
dluhova.poradna@ligavozic.cz nebo 601 382 934.
Nebo se můžeme setkat **osobně** u vás doma nebo u nás v poradně
na ul. Bzenecká 23, 628 00 Brno (domluva předem na 777 010 331).**

Některé změny v legislativě od 1. 1. 2025

Na začátku roku 2025 (případně v jeho první polovině) vstoupí v platnost řada změn v působnosti MPSV, které se dotknou především důchodového systému, zaměstnávání osob se zdravotním postižením (OZP) a péče o děti. Změny se připravují také v oblasti sociálních služeb. Ministerstvo zároveň pokračuje v rozsáhlé digitalizaci resortu, která povede ke zjednodušení a urychlení stávajících procesů, a to jak pro klienty, tak pro úředníky.

MPSV přináší tradiční přehled nej důležitějších změn, které v roce 2025 vstoupí v platnost. V rámci evropského Operačního programu Zaměstnanost+ také budou v nadcházejícím roce vyhlášeny nové dotační výzvy v sociální oblasti. Přehled je dostupný na webu ESF.

Podrobný přehled všech legislativních změn najdete zde.

Zvýšení minimální mzdy

Od 1. ledna dojde ke zvýšení minimální mzdy o 1 900 Kč na 20 800 Kč za měsíc. Nově je také minimální mzda stanovena podle valorizačního me-

chanismu, který byl zaveden [novelou zákoníku práce](#).

Zaměstnanost

Boj proti nelegální práci

Orgánům inspekce práce zákon o zaměstnanosti nově umožní ukládat správní trest zveřejnění rozhodnutí o přestupku spočívajícím v umožnění nelegální práce a zastřeném zprostředkování zaměstnání na úřední desce Státního úřadu inspekce práce po dobu 1 roku. Při provádění kontroly nebo v rámci úkonů předcházejících kontrole bude inspektor práce také nově oprávněn pořizovat zvukové, obrazové a zvukově-obrazové záznamy, pokud nelze účelu kontroly dosáhnout jinak. Právo fyzických osob na ochranu jejich soukromého a osobního života tím však není dotčeno.

Podpora zaměstnávání OZP

Dochází ke zpřehlednění systému uznávání dalších nákladů zaměstnavatele OZP na chráněném trhu práce. Stanovuje se také tzv. strop maximální částky pro zvýšení příspěvku na další náklady zaměstnávání OZP. „Strop“

pro zvýšení příspěvku je vztažen k částce mzdového příspěvku za všechny zaměstnance zaměstnavatele, konkrétně půjde o 0,8násobek čtvrtletní částky náležejícího mzdového příspěvku.

Zároveň je zaveden strop na mzdové náklady provozních asistentů, konkrétně se bude jednat o 1,5násobek průměrné mzdy v národním hospodářství.

Nově se zavádí diferenciace výše odvodu prostředků do státního rozpočtu v případě neplnění povinného podílu zaměstnávání OZP. Oproti dosavadnímu 2,5násobku průměrné mzdy se navrhuje odstupňování odvodu v závislosti na plnění formou přímého zaměstnávání, a to na:

- 1násobek průměrné mzdy, pokud zaměstnavatel splní povinný podíl alespoň ze 3 % přímým zaměstnáváním,
- 2násobek průměrné mzdy, pokud zaměstnavatel splní povinný podíl alespoň z 1 % přímým zaměstnáváním,
- 3,5násobek průměrné mzdy, pokud zaměstnavatel splní povinný podíl méně než z 1 % přímým zaměstnáváním.

Vyšší maximální příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce

Z důvodu potřeby reflektovat situaci na chráněném trhu práce, která nastane od 1. čtvrtletí roku 2025, a v souvislosti s novelou zákona o zaměstnanosti týkající se chráněného trhu práce, se navrhuje se od 1. kalendářního čtvrtletí 2025 zvýšit maximální částku příspěvku podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce.

Částka bude navýšena o 1 600 Kč na 17 300 Kč. Od 1. kalendářního čtvrtletí roku 2026 se pak navrhuje zvýšit maximální částku příspěvku o 1 300 Kč na 18 600 Kč. Cílem je udržení motivace zaměstnavatelů na chráněném trhu práce zaměstnávat osoby se zdravotním postižením. (Předpokládána účinnost 1. 4. 2025)

Integrační sociální podnik

[Zákon o integračním sociálním podniku](#) je v České republice zcela novým nástrojem, jehož cílem je začleňování různým způsobem znevýhodněných osob na trh práce, a to včetně jejich integrace do společnosti. Za tímto účelem zákon zakotvuje definici integračního sociálního podniku a vymezuje cílovou skupinu osob se specifickými potřebami, které mohou být znevýhodněny jak zdravotně, tak sociálně.

Mezi hlavní formy podpory integračního sociálního podniku patří ukotvení dvou nových příspěvků, a to příspěvků na náklady spojené se zaměstnáváním osob se specifickými potřebami a motivačního příspěvku, dále zahrnutí mezi subjekty oprávněné poskytovat tzv. náhradní plnění a v neposlední řadě jde o výhody při zadávání veřejných zakázek.

Sociální služby a rodinná politika

Zákon o sociálně-zdravotním pomezí

Klíčovým přínosem tzv. [zákona o sociálně-zdravotním pomezí](#) je koordinované poskytování sociální a zdravotní péče. Prováděcí vyhláška mimo jiné rozšiřuje spektrum standardů kvality sociálních služeb a u vybraných služeb navyšuje úhradu za ubytování a stravu, aby odpovídala inflaci.

Sociální pojištění a nepojistné dávky

Důchodová reforma

Novela zákona o důchodovém pojištění obsahuje řadu opatření, která mají různou účinnost. Níže uvádíme soubor opatření účinných již od 1. ledna 2025:

- Snížení důchodového věku u osob dlouhodobě vykonávajících riziková

zaměstnání (náročné profese). Opatření se bude vztahovat na zaměstnance pracující v nejnáročnější 4. kategorii prací (podle zákona o ochraně veřejného zdraví).

- Pracující starobní důchodci, kteří dosáhli důchodového věku, budou z příjmu z výdělečné činnosti povinni platit pojistné na důchodové pojištění ve výši 6,5 % hrubé mzdy. O tuto částku se jim zvyšují čistá mzda. Zároveň se zruší zvyšování starobního důchodu za výdělečnou činnost vykonávanou souběžně s jeho pobíráním.

- Sníží se věk, ve kterém dojde ke vzniku nároku na tzv. odložený starobní důchod, tj. důchod, na který vznikne nárok při dosažení vyššího než důchodového věku při získání kratší doby pojištění, a to ze současného důchodového věku muže stejného data narození zvýšeného o 5 roků na důchodový věk muže stejného data narození zvýšený o 2 roky.

- Prodlouží se lhůta pro obnovu nároku na vdovský/vdovecký důchod po jeho předchozím zániku ze současných 2 na 5 let.

Důchodová reforma přináší i opatření, která jsou sice účinná od 1. ledna 2025, ale fakticky se dotknou až důchodů přiznávaných v roce 2026 a později:

- Zvyšování důchodového věku o 1 kalendářní měsíc ročně pro osoby narozené po roce 1965, a to maximálně do 67 let (platné pro osoby narozené v roce 1989 a později).
- Postupné parametrické úpravy směřující ke zpomalení růstu nově přiznávaných důchodů. Poprvé se použije při výpočtu důchodů přiznávaných v roce 2026, kdy se do 1. redukční hranice bude započítávat 99 % průměrného měsíčního výdělku namísto dosavadních 100 %, a za každý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na důchod bude náležet 1,495 % výpočtového základu namísto dosavadních 1,5 %.

Pravidelná valorizace důchodů – v lednu důchody opět vzrostou

[V lednu budou důchody valorizovány](#) ve struktuře 260 Kč základní výměry a 0,6 % procentní výměry, v průměru tedy přibližně o 358 Kč. Částka za 1 vychované dítě se zvyšuje na 503 Kč. Zvýšení provede Česká správa sociálního zabezpečení automaticky, není potřeba o něj žádat.

Jak konkrétně bude zvýšení důchodů vypadat v jednotlivých modelových příkladech, můžete vidět v [této tiskové zprávě](#).

Zvýšení zvláštního příspěvku k důchodu

Zvýší se zvláštní příspěvek k důchodu pro účastníky národního boje za osvo-

bození v letech 1939–1945. Vzhledem k 6% nárůstu cen od posledního zvýšení bude tento příspěvek od 1. ledna 2025 zvýšen o 6 % na 2 985 Kč, jde-li o přímé účastníky národního boje za osvobození a některé soudně nebo mimosoudně rehabilitované osoby, a 1 493 Kč měsíčně, jde-li o poživatele vdovského nebo vdoveckého důchodu po těchto osobách.

Převod sociálních dávek pro zdravotně postižené z ÚP ČR na ČSSZ

Navrhovaná právní úprava sjednocuje výkon státní správy všech pojistných a nepojistných sociálních dávek, které jsou podmíněny DNZS a průkazem osoby se zdravotním postižením pod ČSSZ a jejími vnitřními organizačními jednotkami, což jsou územní správy sociálního zabezpečení a Institut posuzování zdravotního stavu.

Současně navrhovaná právní úprava zavádí opatření ke zrychlení a zefektivnění správního řízení včetně posuzování zdravotního stavu.

Příspěvek na bydlení – navýšení normativních nákladů

Nařízení vlády, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2025 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení.

Prodloužení výplaty „zvýšeného“ příspěvku na mobilitu o další 2 roky

Prodloužuje se vyplácení „zvýšeného“ příspěvku na mobilitu (2 900 Kč) u osob užívajících zdravotnické prostředky pro dlouhodobou domácí oxygenoterapii nebo zdravotnický prostředek pro domácí plicní umělou ventilaci o další 2 roky.

Navýšení příspěvku na pořízení motorového vozidla

K 1. 1. 2025 dochází ke zrušení § 85 zákona o dani z přidané hodnoty, který umožňuje vrátit daň z přidané hodnoty u motorového vozidla osobám se zdravotním postižením. Osobou se zdravotním postižením je v tomto případě osoba, které byl přiznán příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla.

Daň se vrací za jedno motorové vozidlo dodané v období 5 let do souhrnné výše 100 000 Kč. Proto se realizuje „kompenzace“ rušení § 85 zákona o dani z přidané hodnoty prostřednictvím zvýšení příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla o 85 000 Kč.

RIPAK

Rady,
informace,
příklady
a konzultace

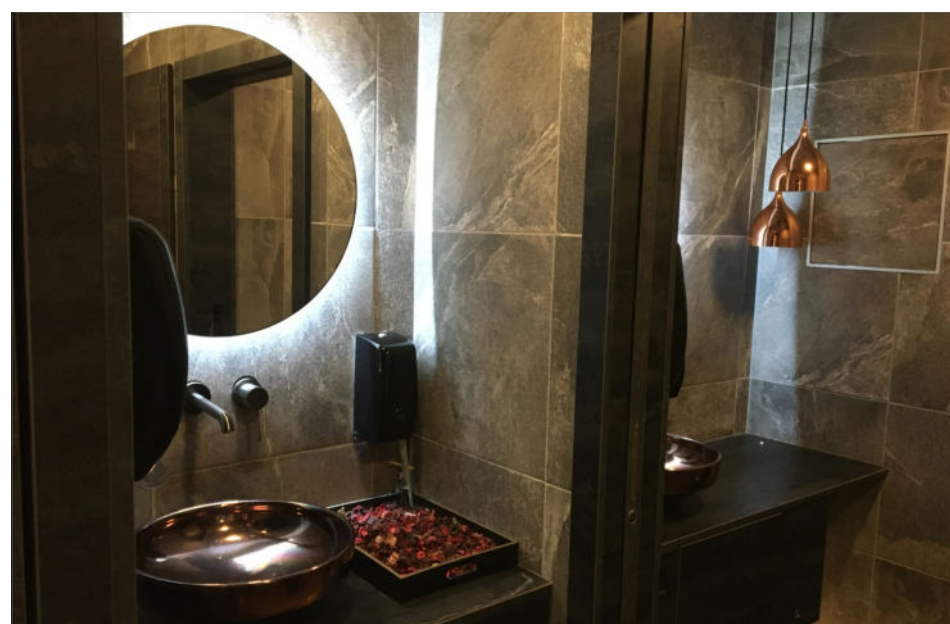
www.ostrava-bezbarier.cz, www.facebook.com/poradenstvibezbarierOV
poradnaov@seznam.cz

S foťákem „bezbariérovou“ Ostravou

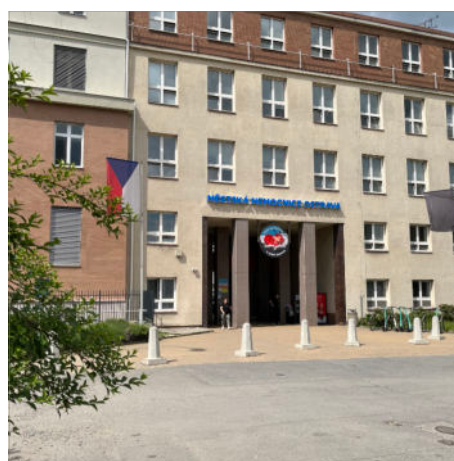
Text: Mirek Filipčík
Foto: Lenka Martináková

Původně zamyšlená přístupná toaleta sice má po rekonstrukci designovou desku s umývadlem, ale je velmi špatně přístupná, a to jak z hlediska předsíně, tak samotné kabiny.

Mapa přístupnosti města Ostravy

Text: Mirek Filipčík
Foto: Katka Glivická

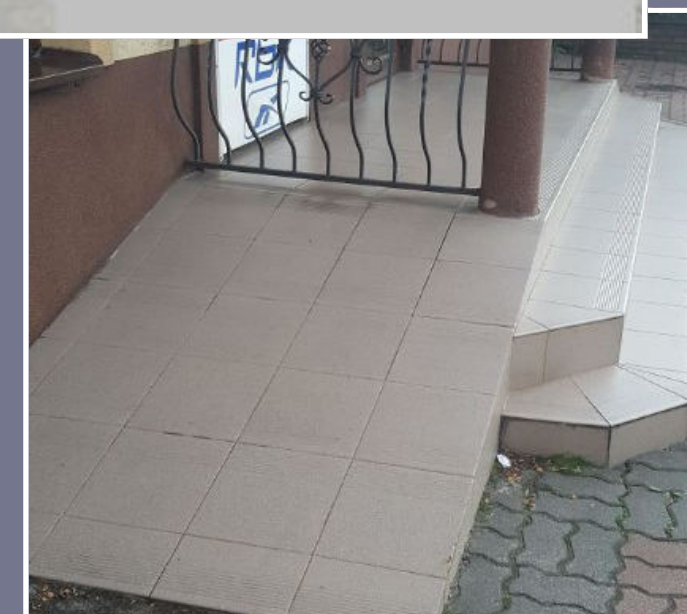
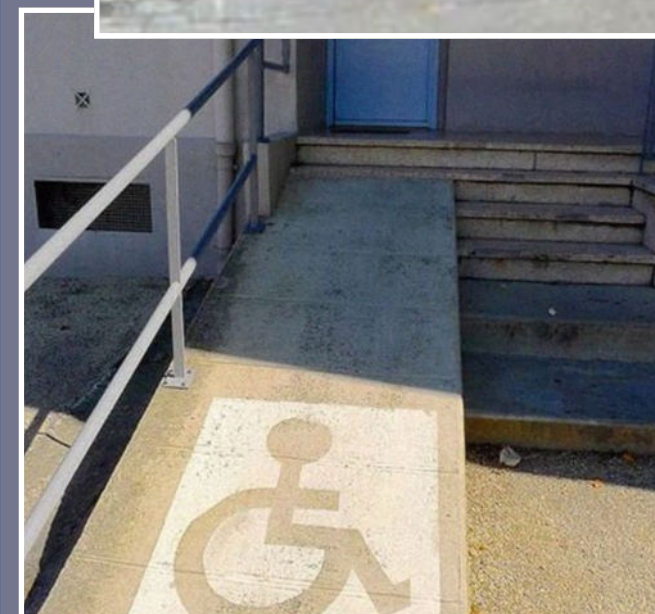
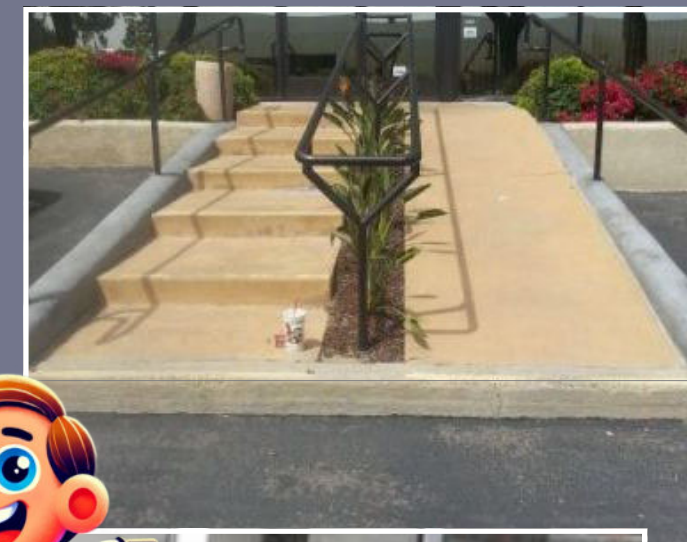
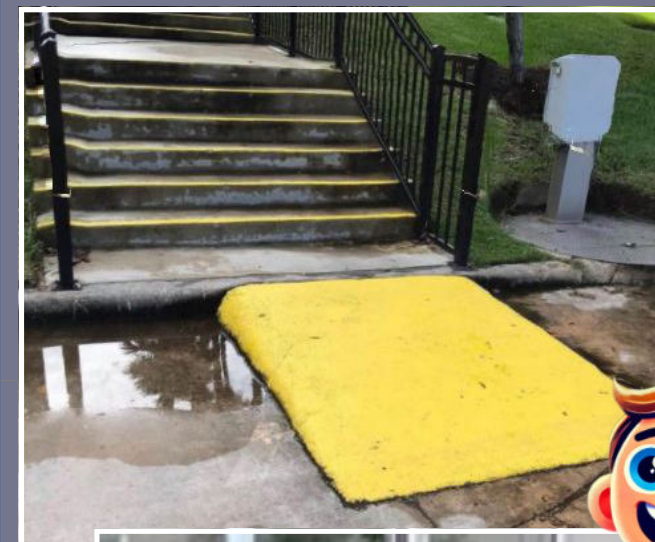

V [mapě přístupnosti](#) a na webu Ostravské organizace vozíčkářů [Bez Bariér](#) je z hlediska přístupnosti zmapováno cca 90 % budov Městské nemocnice Ostrava.

„Bezbariérovost“ ve světě

Zpracoval Mirek Filipčík

Poradna NRZP ČR v Brně

Konzultační hodiny: po 8.30–12, 12.30–17, út 9–12, st 8.30–12, 12.30–17, čt 9–12, pá 9–12; kontakty: 542 214 110–111, 736 751 214, poradnabrno@nrzp.cz, Skype: poradnabrno; adresa: Cejl 892/32, 602 00 Brno

Vy se ptáte

My odpovídáme

Mgr. Kateřina Havlíková, Mgr. Václav Toul | Obrázky: DALL-E

Zaměstnávání OZP

Jsem OZP s přiznanou invaliditou III. stupně a v polovině října jsem začal pracovat v novém zaměstnání. Zatím na dohodu, ale od nového roku bych měl nastoupit na normální pracovní smlouvu. Zaměstnavatel má formu klasické společnosti s ručením omezeným. Může si tento zaměstnavatel požádat na ÚP o příspěvek na zřízení pracovního místa pro OZP, když jediný OZP ve firmě jsem já? Nebo existuje povinnost zaměstnat více než 50 % zaměstnanců OZP?

Zaměstnávání OZP se věnuje zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti v § 75:

Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením

1. Pracovním místem zřízeným pro osobu se zdravotním postižením se rozumí pracovní místo, které zaměstnavatel zřídil pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody uzavřené s Úřadem práce. Na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením poskytuje Úřad práce zaměstnavateli příspěvek. Pracovní místo zřízené pro osobu se zdravotním postižením musí být takovou osobou obsazeno po dobu 3 let.
2. Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením může činit maximálně osminásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně dvanásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. Zřizuje-li zaměstnavatel na základě jedné dohody s Úřadem práce 10 a více pracovních míst pro osoby se zdravot-

ním postižením, může příspěvek na zřízení jednoho pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením činit maximálně desetinásobek a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně čtrnáctinásobek průměrné mzdy podle věty první.

3. Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením se poskytuje za podmínky, že zaměstnavatel nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky vedené finančním nebo celním úřadem, nemá nedoplatek na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění nebo na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, s výjimkou případů, kdy bylo povoleno splácení ve splátkách a není v prodlení se splácením splátek nebo povoleno poseckání daně. Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením se zaměstnavateli neposkytne po dobu 3 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty za umožnění výkonu nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 3.
4. Žádost o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením obsahuje a) identifikační údaje zaměstnavatele, b) místo a předmět podnikání nebo místo a předmět činnosti zaměstnavatele a c) charakteristiku pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením a počet těchto pracovních míst.

5. K žádosti o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením je nutné přiložit doklad o účtu zaměstnavatele v peněžním ústavu. Potvrzení o splnění podmínek uvedených v odstavci 3 zajiš-

tuje podle § 147b Úřad práce sám, pokud mu k tomu dá zaměstnavatel písemný souhlas a zproští za tímto účelem příslušný finanční nebo celní úřad, příslušnou územní správu sociálního zabezpečení nebo příslušnou zdravotní pojišťovnu mlčenlivosti vůči Úřadu práce. Prokazuje-li zaměstnavatel splnění podmínky uvedené v odstavci 3 předložením potvrzení sám, nesmí být toto potvrzení starší než 30 dnů před dnem podání žádosti podle odstavce 4 a údaje v něm musí odpovídat skutečnému stavu ke dni uvedenému v tomto potvrzení. Úřad práce může požadovat předložení i jiných dokladů, pokud jsou nezbytné v souvislosti s posouzením žádosti o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením.

6. Dohoda o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením obsahuje alespoň a) identifikační údaje účastníků dohody, b) charakteristiku pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením, c) závazek zaměstnavatele, že pracovní místo pro osobu se zdravotním postižením bude obsazováno pouze osobami se zdravotním postižením, d) den, od kterého bude pracovní místo pro osobu se zdravotním postižením obsazeno osobou se zdravotním postižením, včetně dne, do kterého musí být doba obsazení tohoto pracovního místa splněna, f) výši příspěvku, jeho specifikaci a způsob úhrady, g) podmínky, za kterých bude příspěvek poskytován, h) způsob prokazování, jak jsou sjednané

podmínky plněny, i) podmínky a termín zúčtování poskytnutého příspěvku, j) závazek zaměstnavatele vrátit příspěvek nebo jeho poměrnou část, pokud mu byl jeho zaviněním poskytnut neprávem nebo v částce vyšší, než náležel, a lhůtu pro vrácení příspěvku, k) závazek zaměstnavatele vrátit příspěvek v případě, že mu byl poskytnut v období 12 měsíců přede dnem nabytí právní moci rozhodnutí o uložení pokuty za umožnění výkonu nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 3, a lhůtu pro vrácení příspěvku a l) podmínky, na základě kterých lze dohodu vypovědět.

7. Úřad práce je povinen v dohodě rozlišit podmínky pro poskytnutí příspěvku, jejichž nesplnění není porušením rozpočtové kázně, a podmínky, jejichž nesplnění bude postihováno odvodem podle jiného právního předpisu).
8. Nevracení příspěvku na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením ve stanoveném termínu je porušením rozpočtové kázně).
9. Úřad práce může uzavřít dohodu o zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením i s osobou se zdravotním postižením, která se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Pro poskytnutí tohoto příspěvku platí odstavce 1 až 7 obdobně s tím, že vrácení příspěvku nelze požadovat, pokud tato osoba přestane vykonávat samostatnou výdělečnou činnost ze zdravotních důvodů, nebo v případě jejího úmrtí.

Vámi zmíněná podmínka zaměstnat více než 50 % zaměstnanců OZP se týká chráněného pracovního trhu, tj. § 78 téhož zákona:

Chráněný trh práce a dohoda o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce

1. Chráněný trh práce je tvořen zaměstnavateli, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců a se kterými Úřad práce uzavřel písemnou dohodu o jejich uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce (dále jen „dohoda o uznání zaměstnavatele“). Dohoda o uznání zaměstnavatele se uzavírá v rámci místní působnosti krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž obvodu má sídlo zaměstnavatel, který je právnickou osobou, nebo v jejímž obvodu má bydliště zaměstnavatel, který je fyzickou osobou.
2. Dohodu o uznání zaměstnavatele lze se zaměstnavatelem uzavřít za podmínky, že a) zaměstnává ve čtvrtletním přepočteném počtu

za kalendářní čtvrtletí předcházející dni podání žádosti o uzavření této dohody více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců, b) ke dni podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin podvodu podle jiného právního předpisu v souvislosti s poskytováním příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením podle tohoto zákona, c) ke dni podání žá-

dosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele není v likvidaci nebo v posledních 5 letech nebylo rozhodnuto o zamítnutí insolvenčního návrhu proto, že jeho majetek nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení, o zastavení insolvenčního řízení z důvodu, že pro uspokojení věřitelů je jeho majetek zcela nepostačující, nebo o zrušení konkursu z téhož důvodu, a d) v období 12 měsíců přede dnem podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele

1) vyplácel nejméně 80 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, mzdu nebo plat bezhotovostně převodem na účet vedený u peněžního ústavu, nebo poštovní poukázkou, 2) zaměstnával nadpoloviční většinu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, na pracovištích, která nejsou jejich bydlištěm, 3) uzavíral se zaměstnanci, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, smlouvy, z nichž by vyplýval závazek těchto zaměstnanců poskytovat zaměstnavateli peněžní prostředky, nebo dohody o srážkách ze mzdy nebo platu v rozporu s dobrými mravy, 4) mu nebyla pravomocně uložena pokuta za správní delikt nebo přestupek na úseku zaměstnanosti nebo inspekce práce.

3. Ministerstvo může v případech hodných zvláštního zřetele na základě písemné žádosti zaměstnavatele prominout zaměstnavateli splnění podmínky uvedené v odstavci 2 písm. d) bodě 4, pokud výše uložené pokuty nepřesáhla 50 000 Kč a pokud zaměstnavatel podal žádost podle odstavce 5.

4. Dohoda o uznání zaměstnavatele se uzavírá na dobu 3 let. Pokud nejpozději do 3 měsíců po uplynutí této doby zaměstnavatel opětovně požádá Úřad práce o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele, uzavírá se tato dohoda na dobu neurčitou.

5. Žádost o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele obsahuje alespoň a) identifikační údaje zaměstnavatele, b) místo a předmět podnikání nebo místo a předmět činnosti zaměstnavatele, c) informaci o tržbách v členění podle jednotlivých činností v rámci rozsahu předmětu podnikání nebo informaci o hospodaření, d) počet osob se zdravotním postižením, které se podle předmětu podnikání nebo předmětu činnosti na tržbách podílejí, e) informaci o plnění podmínky zaměstnávání více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců zaměstnavatele za kalendářní čtvrtletí předcházející dni podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele s uvedením celkového počtu zaměstnanců zaměstnavatele, z toho počet zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením podle § 67 včetně doložení této skutečnosti.

6. Dohoda o uznání zaměstnavatele obsahuje alespoň a) identifikační údaje účastníků dohody, b) dobu, na kterou je uzavřena, c) závazek zaměstnavatele plnit v průběhu účinnosti dohody o uznání zaměstnavatele podmínky, které zá-

kon stanoví pro uzavření této dohody, d) závazek zaměstnavatele předkládat Úřadu práce roční zprávu o své činnosti, a to vždy do 15. července následujícího kalendářního roku; roční zpráva o činnosti zaměstnavatele obsahuje 1) informace o plnění podmínky zaměstnávání více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců zaměstnavatele v průměrných čtvrtletních přepočtených počtech v členění podle § 67, jejich počet včetně doložení skutečnosti, že zaměstnanci jsou osobami se zdravotním postižením, pokud došlo ke změně oproti skutečnostem doloženým podle odstavce 5 písm. e) nebo podle § 78a odst. 5 písm. b), 2) informace o předmětu podnikání zaměstnavatele a o tržbách v členění podle jednotlivých činností v rámci rozsahu předmětu podnikání nebo o předmětu činnosti zaměstnavatele a o jeho hospodaření včetně počtu osob se zdravotním postižením, které se podle předmětu podnikání nebo předmětu činnosti na tržbách podílejí, 3) popis pracovních činností, na kterých se osoby se zdravotním postižením podílely, 4) počet osob se zdravotním postižením pracujících převážně u zákazníka, v provozních prostorách za-

městnavatele nebo mimo tyto prostory, 5) počet osob se zdravotním postižením pracujících ve svém bydlišti, 6) informace o plnění podmínek stanovených zákonem pro uzavření dohody o uznání zaměstnavatele a závazků sjednaných dohodou o uznání zaměstnavatele, e) povinnost zaměstnavatele oznámit Úřadu práce, že nesplnil některý ze závazků sjednaných v dohodě o uznání zaměstnavatele nebo přestal splňovat některou z podmínek stanovených zákonem pro uzavření této dohody, f) podmínky, na základě kterých lze dohodu vypovědět.

7. Úřad práce dohodu o uznání zaměstnavatele může vypovědět, jestliže zaměstnavatel a) přestane splňovat podmínku pro uzavření dohody o uznání zaměstnavatele uvedenou v odstavci 2 písm. d) bodě 4, pokud výše uložené pokuty přesáhla 50 000 Kč, nebo b) nesplnil závazek předložit roční zprávu o činnosti zaměstnavatele, a to ani na základě výzvy Úřadu práce.

8. Úřad práce dohodu o uznání zaměstnavatele vypoví, jestliže zaměstnavatel a) přestane splňovat některou z podmínek pro uzavření dohody o uznání zaměstnavatele uvedenou v odstavci 2 písm. b) nebo c) nebo v odstavci 2 písm. d)

bodě 3, b) po 2 po sobě jdoucí kalendářní čtvrtletí nesplňuje některou z podmínek pro uzavření dohody o uznání zaměstnavatele uvedenou v odstavci 2 písm. a) nebo v odstavci 2 písm. d) bodě 1 nebo 2, nebo c) opakovaně uvedl v roční zprávě o činnosti zaměstnavatele nepravdivé údaje.

9. Výpovědní doba činí 2 měsíce a počíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi zaměstnavateli. Zaměstnavatel je oprávněn až do uplynutí výpovědní doby poskytovat výrobky a služby nebo plnit zadané zakázky pro účely splnění povinnosti uvedené v § 81 odst. 1.

10. Pro zjištění splnění podmínky zaměstnávání více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců podle odstavce 1 je rozhodný průměrný přepočtený počet zaměstnanců za kalendářní čtvrtletí.

11. Způsob výpočtu průměrného přepočteného počtu zaměstnanců a zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, za kalendářní čtvrtletí, stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

Z výše uvedeného plyne, že váš zaměstnavatel může žádat o příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením. Současně můžete svého zaměstnavatele upozornit na [slevy na dani](#).

Potřebné [informace o zaměstnávání OZP](#) najdete na stránkách ÚP.

Obecní úřad a ověření podpisu

Jsem v invalidním důchodu 3. stupně a momentálně úplný ležák, že nemohu ani na vozík nebaven. Potřebuji ověřit nějaké podpisy pro soukromé občanskoprávní věci. Má obecní úřad povinnost vyslat svého zaměstnance ke mé domů, myslím podle nějakého zákona? Nebo to může odmítnout a já musím na úřad? V obci mám trvalý pobyt. Trochu mě překvapilo, že mi úřad odmítl pomoci...

Ptáte se, zda zaměstnanci obce, popř. České pošty (kteří obsluhují Czech POINT) mají zákonem uloženou povinnost vyhovět požadavku imobilního občana na legalizaci podpisu v domácnosti, nikoli pouze na přepážce. Taková povinnost není nikde výslovně uvedená, nenalezli jsme ji ani ve smluvních podmínkách pošty, nicméně řada obcí takovou službu poskytuje na základě telefonické objednávky.

Víme, že např. některé městské obvody v Praze, Brně či Liberci přímo nabízí návštěvu úřední osoby, aby ověřila

podpis nebo přijala podání matriční žádosti v domácnosti imobilní osoby na svých oficiálních stránkách.

V legislativě obcí a měst takovou povinnost zákonodárce nestanovil, obce tak činí proto, aby zlepšily služby poskytované svým vlastním občanům.

Pokud bychom skutečně hledali nějaký širší legislativní základ, lze se odvolávat na článek 5 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením vyhlášené sdělením Ministerstva zahraničních věcí pod č. 10/2010 Sb. mezinárodních smluv, v němž úmluva hovoří o zákazu diskriminace, který může spočívat i ve fyzickém přístupu ke službám.

Spíše se však kloníme k článku 9 téže úmluvy o přístupnosti služeb, čímž je myšlena jak přístupnost fy-

zická, tak informační, neboť tento článek na danou oblast cílí poněkud konkrétněji.

Česká republika je signatářem úmluvy, konkrétně se monitorováním dodržování práv osob se zdravotním postižením zabývá oddělení veřejného [ochránce práv](#).

Pokud se nedohodnete se zaměstnanci konkrétní obce, případně takovou službu obec svým občanům nenabízí, lze se obrátit na kteréhokoli notáře zapsaného v [Notářské komoře České republiky](#).

Asby mohla proběhnout legalizace podpisu, musíte mít u sebe občanský průkaz a listinu, na které provádíte ověřování podpisu.

Čeští vědci popsali mutaci genu, která způsobuje alzheimera

Je to první krok k tomu, aby mohl vzniknout lék?

Markéta Pudilová, (red) | Foto: Pixabay

V Česku trpí demencí přibližně 150 000 lidí, z toho 60 % má alzheimera. Odborníci odhadují, že v roce 2050 bude nemocných až o 30 % více. Celosvětově postihuje Alzheimerova choroba téměř třetinu populace ve věku 85 let a více. Na porozumění příčin nemoci a následné léčbě proto pracují stovky výzkumných týmů po celém světě. Tomu českému – výzkumné skupině pod vedením Mgr. Dáši Bohačikové, PhD., z Ústavu histologie a embryologie Lékařské fakulty Masarykovy univerzity – se podařilo popsat mutaci genu SORL1. Na výzkumu úzce spolupracovali s kolegy z Aarhuské univerzity v Dánsku.

„Mutace s označením p.Y1816C narušuje funkci proteinu, který je pro recyklaci bílkovin v buňkách, a tedy pro správné fungování mozku, nezbytný. Pokud je vadný, pak existuje u jeho nositele 100% riziko vzniku Alzheimerovy nemoci, a to i kolem 60. roku věku. Mutace je dědičná,“ vysvětluje dr. Bohačiková.

Gen SORL1 je mezi těmi ostatními, o nichž se ví, že způsobují Alzheimerovu nemoc, nováčkem. Zatímco zkoumání „tradičních“ alzheimerovských genů, jako jsou například APP nebo PSEN1 či PSEN2, probíhá už desítky let, SORL1 je na „stole“ vědců teprve krátce.

„Gen SORL1 má stovky dalších mutací, většinou neškodných, dlouho je proto nikdo moc nestudoval. Pak je

zde ale skupina, která s sebou nese vysoké riziko vzniku nemoci. My jsme prozkoumali variantu, která pro nositele bohužel znamená 100% jistotu, že se u něj choroba dříve či později objeví. Přesné zjištění a popis, co v mozku tato mutace dělá, pak vede ke zkoumání, jak proces zastavit nebo obejít. Například vadný gen opravit nebo vyvinout lék na zpomalení postupu onemocnění,“ vysvětluje vědkyně.

Ona a její tým s kolegy v Dánsku pokračují ve výzkumu dalších genových variant.

„Pro vývoj účinné léčby je zásadní umět varianty tohoto genu klasifikovat – a na tom pracují vědci z celého světa,“ říká dr. Dáša Bohačiková.

Výzkum choroby v Česku probíhá na kmenových buňkách, ze kterých vědci vypěstují v laboratorii lidské neurony i tzv. „minimozečky“. Studii vědců publikoval prestižní odborný časopis *Proceedings of the National Academy of Sciences*.

Vědecký ředitel Národního ústavu pro neurologický výzkum prof. MUDr. Milan Brázdil, PhD., FRCP, připomíná, že už nyní existují léky, které do budoucna slibují postup Alzheimerovy nemoci zbrzdit. Jak neurolog uvádí, Alzheimerova nemoc se vyvíjí roky až desítky let bez typických příznaků. Přitom dochází ke ztrátě mozkové hmoty a odumírají nervové buňky. Alzheimer je většinou

nemocí „starých lidí“ – ve věku nad 80 let postihuje každého pátého.

„Přesnou příčinu vzniku neznáme. Ale víme, že vzplanutí nemoci může urychlit například vysoký cholesterol, cukrovka, neléčený vysoký krevní tlak, poranění hlavy, kouření, osamělost či deprese,“ uvádí prof. Brázdil, který je zároveň přednostou I. neurologické kliniky Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Podle něj povedou nové pokroky ve výzkumu k personalizované (na míru šité) léčbě pacientů.

„Čím více budeme o nemoci vědět, tím lépe zvolíme léčbu, která v ideálním případě nemoci předejde, případně ji zastaví,“ dodává lékař.

První známkou Alzheimerovy choroby bývá obvykle mírná kognitivní porucha v podobě lehkých potíží s pamětí. Ta se může objevit už kolem čtyřicítky. U části lidí přejde v demenci. Mezi typické příznaky alzheimer“ patří kromě zapomínání také dezorientace v prostoru a čase, odkládání věcí na neobvyklá místa, neschopnost vyjádřit se či plánovat a postupně ztráta samostatnosti. Později se připojuje například agresivita, úzkosti či apatie.

O Neur-INU

Národní ústav pro neurologický výzkum (National Institute for Neurological Research – NINR, nově Neur-IN) je výzkumná platforma

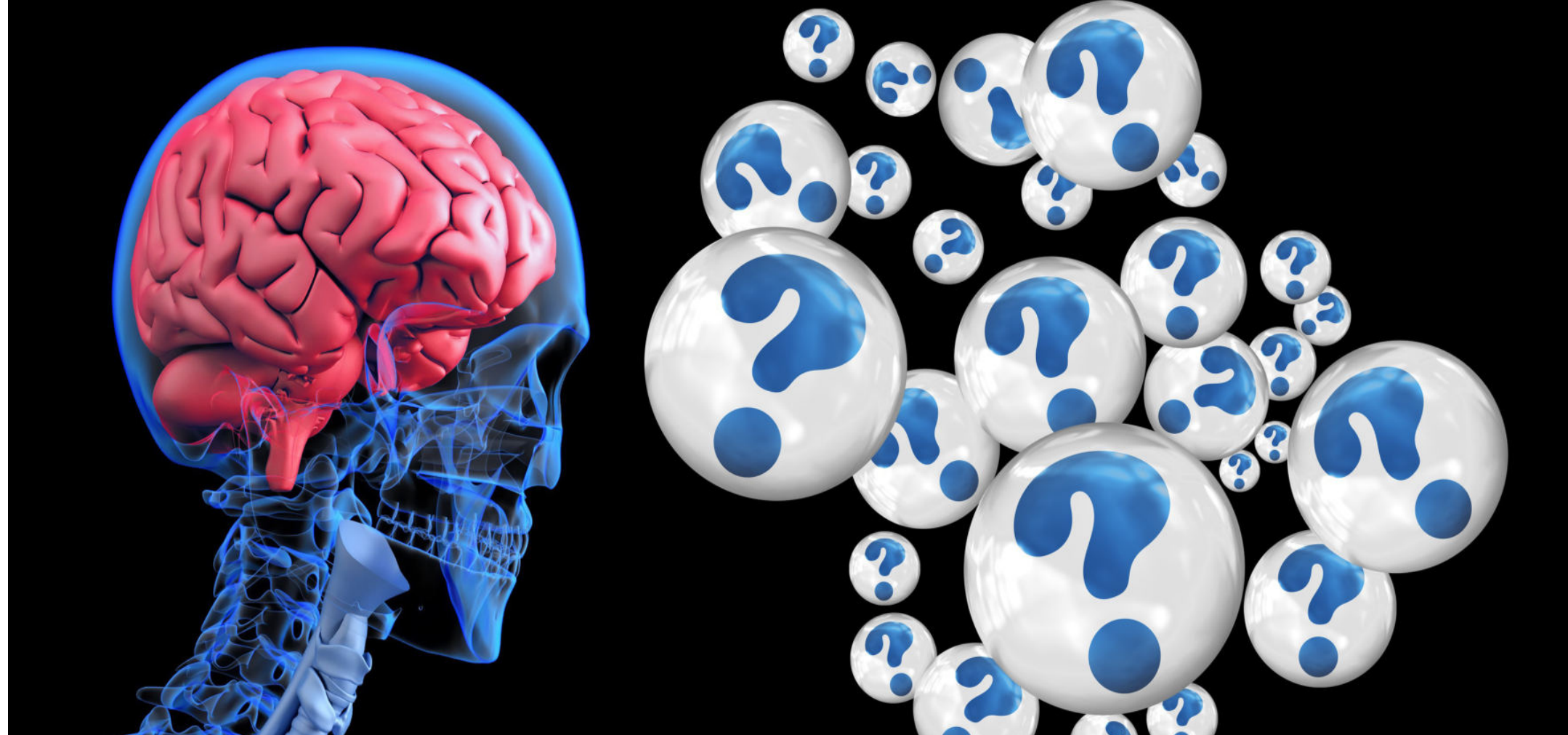
propojující 45 excelentních neurologických týmů z 11 předních vědeckých institucí v ČR. Jejím cílem je podpořit výzkum především neurodegenerativních onemocnění.

Neurologické poruchy jsou nejčastější příčinou invalidity a druhou nejčastější příčinou úmrtí. V Neur-INU je zapojeno přes 250 preklinických i klinických výzkumníků, kteří se podílí na multidisciplinárním výzkumu neurodegenerace u řady neurologických onemocnění. Kromě dvou notoricky známých neurodegenerativních chorob s dramaticky narůstající prevalencí – Alzheimerovy a Parkinsonovy choroby – se institut věnuje i dalším neurologickým onemocněním, u nichž hraje neurodegenerace významnou roli (například neurovývojová onemocnění, epilepsie, roztroušená skleróza).

Posláním Národního ústavu pro neurologický výzkum je vyhledávat nejen průlomové poznatky o mozku a nervovém systému, ale také o jejich využití ke snižování zátěže neurologických onemocnění a ke zlepšení kvality života postižené populace.

Potenciál Neur-INU spočívá ve sdružení významných univerzit, ústavů Akademie věd i fakultních nemocnic a jejich propojení v oblasti výzkumu, klinické péče i spolupráce s aplikační sférou a se zahraničními institucemi.

Více informací na [webových stránkách](#) Neur-INU.

Vlastní výroba a vývoj

PROFESIONÁLNÍ ÚPRAVY VOZIDEL OD VÝROBCE

vývoj | výroba | montáž | prodej

ELEKTRICKÝ POHON INVALIDNÍHO VOZÍKU

HURT-e

DEJTE VOZÍKU KŘÍDLA

Nově půjčovna pohonů vozíku

WWW.RUCNIOVLADANI.CZ

WWW.HURT-e.CZ

HURT s. r. o.

Bambousek 664

281 26 Týnec nad Labem

Česká republika

Tel.: +420 321 781 363 / +420 723 272 401

E-mail: info@rucniovladani.cz / info@hurt-e.cz

www.facebook.com/rucniovladani

Poradce pro Moravskoslezský kraj - tel. +420 724 314 876

Poradce pro Zlínský a Olomoucký kraj - tel. +420 736 617 416